

MAGYAR BARÁT.

TARTALOM: ÜDVOZLÉGY, SZENT MARGIT EVE! — HOGYAN JELENT MEG SZENT FERENC LEO TESVERNEK. *Köszeghy fordítása.* — EJFELI MISEN. Vöe Mihálynétól. — LITANIA VÉGE EGY FERENCES TEMPLOMBAN. *Baranyai Sándortól.* — KARÁCSONYI NEPI JÁTEKOK. *Dr. Márai György.* — A BIZALOM. *Zmertič Oktáv, O. F. M.* — PAPÁK TÖRTÉNETI TÁVLATBAN. *P. Schrotty Pál, O. F. M.* — A RÓMAI SZENT LŐRINC-BAZILIKA. *Tóth Balázs.* — MARAKODÁS — KUTYASZOKÁS. *Dr. Monostory Elekné, FIORETTI ÚJ KIADÁSÁHOZ. P. Dr. Zentai Marcellin, O. F. M.* — A PAP BÜNTETŐJOGI VEDELME. *Dr. Schrotty Sebő.* — Vath János kis regénye: ARANYFENEK. — GALAMBÚC. — CZIRÁKYNÉ BOCK GIZELLA VERSEI. — ÚJ KÖNYVEK. — HALOTTAINK. — LELKI SZÖVETSEG.

1944. JANUÁR HÓ.

«MAGYAR BARÁT»

előfizetési ára egész évre 5.— P, félévre 2.50 P, egyes szám ára 50 fillér.

Csekkszám: 51.581. Üres befizetési lapot 3 fillérért a postán kaphatunk.

A kéziratokat minden hó 25-ig küldjük a szerkesztőségbe.

Kéziratokat nem őrzünk meg, csak portó mellékelése esetén küldünk vissza.

Kiadja a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány.

P. Anacletus Gurzó O.F.M.: DE APOSTASIA A RELIGIONE ET DE FUGA. Claudiopolis Typis Typographiae S. Bonaventurae, 1943. Ára 10.— P.

A szerzetből való törvénytelen eltávozásnak két büntetést, a szerzettől való hűtlen elpártolást és a szökést veszi a szerző a jogtörténet és a ma érvényben lévő törvényhozás bonckései alá. Az alapfogalmak ismertetése után a mai jogrend kialakulásának előzményeire világít rá, s sorra veszi az ősegyház aszkétáinak és szüzeinek, majd remetéinek és a bizonyos közösségi kötelekre már vállalkozó remeteszerezteseknek, végül a mai értelemben vett szerzeteseknek állapotától való elpártolást és szökést. A keleti és nyugati szerzetsszabályok, majd a pápák és zsinatok rendelkezése határozza meg az idevágó törvényhozást az egységes nyugati egyházjog megszületéséig, Gratianus fellépéséig. Ettől kezdve rohamos ütemben alakul ki egyelőre egyes szerzetesrendeknek adott külön törvény, majd a decretalis és decretista jog idejében egyetemes jog formájában. A XIII. század óta a szentszék jóváhagyása nélkül nem keletkezhet szerzet, a szabályok fogalmazásában is érvényesítik a pápák az egyetemesen alakuló felfogást, s a trentói zsinat után keletkezett vagy reformált szerzetek már az uralkon lévő rendelkezések szellemében kezelik a szóban forgó bűntényeket. Az új egyházi törvénykönyv megjelenése előtti időben végre is így alakultak a fogalmak: szerzettől elpártoltak (apostata a religione) azt tekintették, aki az ünnepélyes szerzetesi fogadalom után a visszatérés szándéka nélkül elhagyta a rendet; szökevénynek (fugitivus) azt, aki a visszatérés szándékának valamelyes fenntartásával bizonyos időre ment csak el a szerzetből vagy a monostorból; bolyongónak (vagus, vagabundus) pedig azt, aki előjárónak engedélye nélkül titokban vagy esellel távozott el a szerzetből, hogy kedve szerint valamely helyen tartózkodjék. A büntetések elseje természetesen a nyomban bekövetkezett kiközösítés, a szent rendek gyakorlásától való felfüggesztés, s ha az el-

tiltás ellenére is gyakorolták a szent rendeket irreguláritással bélyegezték őket, kiváltságait elvesztette az ilyen szerzetes, s egyéb fegyelmi büntetéseknek nézett előbe a szerzet szabályainak megfelelőleg. Kiközösítésel büntették a szabálytalanul távozókat befogadóit, rejtegetőit, támogatóit, az előjárókat pedig kötelezték az eltávozott alattvalók felkutatására és visszatérítésére, sőt visszakényszerítésére, s a szerzetes előjáróknak minden esetben vissza kellett fogadniuk a megtért rendtagot. Közvetlenül az új törvénykönyv megjelenése előtt jelent meg a S. C. de Relig. 1911. május 16-án kelt rendelkezése, amely a törvénytelen távozást a szerzetből való kizárással és elküldéssel bünteti. Ezzel az előkészülettel születik meg az új egyházi törvénykönyv négy kánonja (644, 645, 2385, 2386; kiegészítésül pedig vh. a 616 l. § a 646 és 681), amely klaszikus egyszerűséggel fogalmazza meg az új törvény álláspontját. A szerzetből való elpártolásban az örök fogalmat teszi alapkellékké, s a visszatérés szándékának kizárása mellé felveszi az oly törvényes eltávozást, amelynek következtében a szerzetes mégsem tér vissza, nehogy a szerzet fegyelme alatt kelljen élnie. A szökevény fogalma alá pedig az a szerzetes tartozik, aki engedély nélkül, de a szerzetbe való visszatérés szándékával hagyta el a rendet. Az új törvénykönyv kánonjainak az értelmezésében elsőrangú szerzők felhasználásával fejtik meg az Anaklét Atya az Egyház mai álláspontját, s a kétes helyeken a legjobb szerzők tekintélye alapján fogalmazza meg a saját nézetét. Az egész művet a tiszta áttekinthetőség, az anyag tökéletes ismerete, az önálló rendszerezés és újrafogalmazás, a szabotosság és könnyedség teszi becsessé. Nem csoda, hogy a szerző tanárai, akik ezt az egyébként doktori fokozat elnyerésére készített művet a római Szent Antal-egyetemen bírálták, különös dicsőréttel tüntették ki művét ép az előbb említett értékek miatt. Nagy hála-ra kötelezett bennünket a Szent Istvánról nevezett Ferences Rendtartomány, amikor a mű kiadására vállalkozott, s a ferences tudományos életet ezzel a könyvvel megajándékozta. A magyar ferences jogtudomány ígéretes bemutatkozása is ez a mű, amelynek folytatását joggal várjuk, s reméljük.

P. Dám Ince, O.F.M.

SZÁZEZER SZÍV SIKOLT. Dr. Németh Kálmán új könyve.

Amíg ezt a könyvet meg nem írta, addig úgy ismertük Németh Kálmánt, mint egy komor tankot, ahogyan útát tör a hazatelepülőknek. Azt hittük, hogy szimpatikus küzdelme véget ért akkor, amikor a hernyótalpak nyomában Bácskába özönlött a száműzött bukovinai székelység. Mikor azonban kezünkbe vesszük ezt a varázslatosan szép könyvet, akkor új codára ébredünk. A tank olyan tökéletes muzsika-játékká változik, mintha Gárdonyi és Mikszáth leke költözött volna belé. Bátran megnyilatkozó emberisége, őszintesége, szinte forradalmi és mégsem roncsozó szokimondása, ragyogó nyelvezete tessik egyedülvalóvá Németh Kálmán életvallomását. Sziágyi Odón, a Rádió Elet főszerkesztője úgy nyilatkozott erről a könyvről, hogy a legcsodálatosabb írás, amit életében olvasott. Megrikatta, de gyógyítóan meg is kacagtatta. Dr. Ortutay Gyula pedig azt írta erről a könyvről, hogy általa Németh Kálmán a nemzet nagy nevelőjévé magasodott. Bár ennek a verőfényes Golgotának olyan állomásai vannak, ahová más halandó el nem juthat, szerző mégse lesz sehol fontoskodó Ellenkezőleg!... Képes elhítenni az olvasóval, hogy legnyaktörőbb magyarmentéseit emberi kényszerűségéből tette, mint amikor valaki ijedtében kifeszít egy vasajtót, vagy kitapos egy tüzet. Mintha csak pajkos csinytevésből taszigálta volna fagyaltos kocsját egyik moldvai faluból a másikba, álrühában, román csendőrok között, akik faköpenyegből leskeleődtek, nehogy magyar misszionárius betévedhessen a blokádot, a magyar szó után síró moldvai falukba. Olyan derűs bájjal és szellemességgel írja le útjait, mintha Stanleyt hallgatnánk. Az 520 oldalas könyv, amelyről dr. Tamás József azt állítja, hogy 25 év óta ez a legszebb magyar könyv: közel 200 képpel, faxymilével, Márton Lajos festőművész fejleceivel és táblájával jelent meg Papp Géza szabadkai nyomdájában. Megrendelhető 28 pengőért a szerzőnél Bácsjózseffalván, valamint könyvkereskedőknél. Őszintén irigylem azokat, akik még nem olvasták, mert élvezet és nagy gyönyörűség vár rájuk.

D' André Károly.

MAGYAR BARÁT

FERENCES KÖZLÖNY

XXIV. évf. 1. sz. 1944. január 15.
Megjelenik minden hó 15-én.

Felelős kiadó és szerkesztő:
P. dr. Dám Ince, O. F. M.

Üdvözlégy, Szent Margit éve!

Hét évszázad reménységét váltja valóra az új év. A tatárjárás idejének halálra vált magyarja a nemzeti lét megváltóját látta a nyulakszigeti királyleány áldozatában, a törökpusztítás, az idegen elnyomatás, a legutóbbi megtépázottság éveinek magyar imádságában nemzeti szentjeink mellett, Margit felé is fohászodott minden földi segítségtől megfosztott népünk. Minden megpróbáltatásunkban csak erősödött a nemzeti áldozat erejébe vetett hit, de soha olyan elevenen és tudatosan nem menekültünk Margit áldozatos életének érdemeihez, mint ma. Egyedülvalóságunkat, anyagi és lelki erőnk csekélységét soha úgy nem éreztük. Őriások néznek farkasszemmel egymással, s a kis népek oly jelentéktelenek a nagyhatalmak önzése mellett. Csak Isten segíthet, csak áldozat és engesztelés menthet meg bennünket! Ezt kiáltja világgá XII. Piusz pápa, így szólt hozzánk a fatimai jelenés Asszonya. A Pápa ösztönzése nemcsak nemzetünk iránt való szeretetből sürgette Szent Margit megdicsőítésének ügyét, hanem az egyetemes emberiség elé is szánta az áldozat és engesztelés magyar virágát! Szent Margit a legnagyobb világháború csapásainak elhárítója lett, közbenjárásába veti a Szentatya az emberiség legnagyobb vágyát, a békét.

Hogy Szent Margit ép ezekben a sötét napokban kerül oltárainkra, — kimondhatatlanul erősíti bizalmunkat a boldogabb magyar jövő iránt. Népek vesznek ki, országokat nyel el a hatalmasok éhsége, kultúrák omlanak össze, évről-évre alakítják a világ térképét. Aggódva várjuk a holnapot: mi lesz velünk? Szent Margit megjelenése oltárainkon az Isten jele. Jelzi az Úr, hogy van még szerepünk a Kárpátok me-

dencéjében. Évezred a bizonyosság rá, mekkora hivatást töltöttünk be a nyugati műveltség védelmében. Mit jelentett áldozatunk, vérünk hullása a kereszténység nyugodt fejlődésében és a nyugati nemzetek megerősödésében! Hogy kötöttük össze Keletet és Nyugatot, közvetítettünk kultúrhatásokat és védtük kultúrkörök jellegzetes arcának tiszta vonásait! Nélkülünk nem

Sancta Margareta Hungariae. ora pro nobis!

lett volna Európa, elmosódott volna a közel Kelt. Megszűnt volna ez a sokaktól fel sem ismert küldetésünk? Vagyis elvesztettük volna a jogalapot további létünkhez? Szent Margit mintha Isten-adta felelet volna a kérdésre: csak most kezd kibontakozni nagyságunk és jelentőségünk. A Gondviselés nem hagyja veszni ezt a világot, hanem a magyarsággal együtt menti át a jövőnd századoknak. Csak végig kell járnunk a történelmi tisztulás útját, hogy alkalmasokká legyünk az új feladatok vállalására. Szent Mar-

git vezeklő könnye ígéret a jövőndre, imájának hatalma remény az újjáéledő Magyarországra, s — Európára.

Üdvözlégy, Urunk 1944. esztendeje! Hargod szavában Szent Margit köszönt s batorít. A Szentatya avatóbullájában menlevelünk érkezik Árpádházi Margit oltalmára! Új Szentünk védelmébe ajánljuk hazánkat, a magyar sorsot, eszestelő szívébe zárjuk a békét áhító egész világot!

— i —

Hogyan jelent meg Szent Ferenc Leo testvérnek?

(Virágszálak... záradéka a flórenci kódexből.)

Egy alkalommal, amikor Szent Ferenc már elköltözött volt ebből a világból, Leo testvért anynyira megszállta a sóvárgás utána, hogy minden áron szerette volna ezt a jóságos atyát látni, kihez életében olyan gyengédén vonzódott.

Miért is a szokottnál kiméletlenebbül neki fogott, hogy magát sanyargassa fárasztó imádság és szigorú böjtölés által. Nagy lelki buzgalommal fohászodott Istenhez, hogy vágyának teljesülését ki-könyörögje.

Amint így neki lendülten imádkozik, egyszerre csak megjelenik előtte Szent Ferenc: — testében megdicsőülten, szárnyakkal, kezein és lábain aranyozott saskörmökkel. Ezen meglepő jelenés ellenére is Leo testvér neki bátorodottan kérdezi:

— Ugyan jó atyám! miért jelentél meg előttem ilyen különös alakban?...

Azok közt az igazán sok kiváltságos kegyelmek közt — válaszolta Szent Ferenc, miket Isten irgalma nekem juttatott, közte vannak ezek a szárnyak is — azért, hogy repülve siessék szorongatott, jámbor testvérekéimnek segítségére, ha bajban vannak. Rendtársaimnak, meg másoknak is lelkét azután ilyen róptében viszem a mennyei boldogságba. Ezek az erős, aranyozott saskarmok meg arra való, hogy először elbánjak velük az ördöggel, azután meg azokkal, akik szerzetemet támadják, no meg a megrovásra méltó barátokkal is. Akiket büntetnem kell, beléjük eresztem karmaimat, vagy más egyéb büntetéssel sujtom őket. — Istené legyen a dicsőség! Amen.

Leo testvér álmában ijesztő képet lát.

Egyik éjszakán Leo testvér az utolsó ítéletről álmodott. Álmában látta az angyalokat, amint harsóna szóval és egyéb kürtjelekkel egy széles rétre terelik össze a népeket. A rét egyik felén vérpiros létra állott, mely a földről felért az égig. A rét másik felén meg hófehér létra állott, mely az égtől leért a földre. A biborpiros létra tetején megjelent Krisztus, mint a megbántott, büntető Isten. Szent Ferenc néhány létrafokkal Krisztus alatt húzódott meg. Majd meg lejjebb a létrán, miközben hangos szóval kiáltotta: — Gyertek ide társaim! gyertek bizvást és ne féljete, csak jöjjetek, hisz az Úr hív benneteket...

Szent Ferenc unszolására megindultak a testvérek és egymásután kapaszkodtak fel a létrára.

Mikor már jóformán mind a létrán voltak, egyszerre csak kezdtek egyre-másra hullani. Ki a harmadik fokról, ki meg a negyedik, ötödik, hatodik fokról, úgyhogy végtére egy se maradt már a létrán.

Szent Ferenc erre a pusztulásra egészen oda lett, de mint könyörületes atya nagy rimázkodással esedezett fiaiert az ítélő Biróhoz, hogy irgalmat nyerjen számukra.

Krisztus megmutatta vértől serkedő sebeit és így szólt Szent Ferencnek:

— Ezt testvéreidnek köszönhetem!...

Könyörgése közben Szent Ferenc még lejjebb ereszkedett a létrán és kisvártatva megint kezdte hívni társait, kik a létráról az imént lezuhantak.

— Keljete fel fiaim! gyertek testvérekéim! bizzatok és ne essetek kétségbe, fussatok a fehér létrához és kapaszkodjatok fel azon, mert azon bejuttok a mennyei birodalomba. Rajta hát, az atya biztatására siessetek egy-kettőre a fehér létrához!...

A fehér létra legfelső fokán állott a Szent Szűz, Krisztus Anyja — Mária. Ő nagy kegyesen fogadta a testvéreket és besegítette őket minden nehézség nélkül a mennybe. — Hála és dicséret Krisztusnak. Amen.

Közeghy Mihály dr.

Fény az éjszakában

Jézusom, ha csak kimondom neved, szívem már áhitattal megre meg.
Irgalmad a fehér fény az éjben — száll-száll felém, varázsát megérzem.
Gond és fájdalom elcsitul bennem.
s ez legszentebb pillanatom,
melyben akaratom az én akaratom,
örömöm, bánatom mind átadom,
szemem lehunyva mozdulatlanul — felnyujtom lelkem áldozatul.

— — — — —
Oh Jézusom suhanjon át neved
milliónyi bus földi éjjelen,
könnyitse a töviskoronákat,
amíg az Isteni bünbocsánat
kegyelmében a megkínzott Jóság
dicsőséggel újra fel nem támad!

Czirákyné Bock Gizella.

Fehér karácsonyunk volt akkor; leesett a hó, de éppen csak annyi, hogy puha takaróként boruljon a földre. Holdvilágtalan az éjtzaka; sűrű köd fátyola terült a havas szőlőkre-keretekre, udvarházakra.

Éjféli misére készülődünk; de már jóval előbb kellett elindulnunk, mert félórajárásra volt a falu temploma, és így télen, a homálybavesző út egyre hosszabbra nyúlt. Csillagtalán sötétség volt odakinn, de a hóban tündérkastélyokká váltak az egyszerű házak és kertek. A kerítés mellett sorakozó fenyőfákról angyalhajként csillogott a hó és lábunk alatt is csikorgott, ropogott a friss hószőnyeg.

Elindultunk.

Kézilámpásunk mozgó, sárgás fényt vetett az útra. Egyetlen élő lelket sem láttunk egy darabig. Nagy, sűrű csendben ballagtunk a tündéri hóbirodalomban. Néha vadludak húztak el fölöttünk zajongva-kiáltozva.

Ilyen úton nem igen szokás beszélgetni. Csak megy az ember, nézi az utat és hallgat, meg a lelkével beszélget.

Amikor a falu közelébe értünk, egyszerre megváltozott a néma téli kép. Megelevenült az alvó fehér világ. Mindenfelől apró fényfoltok bukkantak elő: megannyi szentjánosbogárka... Avagy leszálltak a csillagok a földre? Elő, mozgó fények!

Kézilámpás, bundás emberek, nagykendős aszszonyok, bebugyolált gyerekek törnek utat a hóban. Alakjuk egybefolyik a sötétséggel és csak a lámpások kigyózó menete látszik.

De hiszen ez valóságos népvándorlás! Útrakelt az egész falu, — és minden út egyfelé halad, egybe torkollik: a kis templomba...

A pislogó szemű házakban kialudtak a fények és a magyar karácsony kicsiny lámpásai elindultak — a kis Jézus felé!

Ó, milyen megindító, szívigható látvány!

Ilyen lehetett az első szent éj, amikor pásztorok virrasztottak a mezőn és az angyali szózatra megindultak a Kisdedhez. Ki báránykát vitt, ki gomolya túrót, ki furulyát, hogy kedvében járjon az isteni Gyermekeknek.

Most pedig a lelkük melegét, a szívüket viszik Jézuskának a falubeliek.

Mert a lámpások meleg fénye összefolyt, egymásratalált, összeáradt a templommal, amely fényárban úszva fogadta a betérőket.

Ott az előimádkozó jó öreg bácsi, már javában mondogatta elnyujtott, éneklő hangon:

„Pásztorok, nyájastul keljete fel —
Betlehembe gyorsan menjete el...
Furulyátok megfujjátok, a kis Jézust úgy áld-
játok...”

„Pásztortársim úi hírt mondok.
Jertek velem, a Jézust láttok...”

„Nagy vigasságot hirdet a csillag,
Nyájai mellől juhásznép ballag,
Látni az égnek s földnek királyát,
Kisded Jézuskát
Betlehemébe’.
Széna a vánkosa, jászol az ágya
Benne aluszik a Kisded Jézuska
Pásztornép imádjja...
Betlehemébe’...

Mindenki elhelyezkedett a templomban. A mellékoltár egyszerű kis „Betleheme” körül a hidegtől kicsípelt alma-arcú lányok és „gyerekek” szorongtak. A gyertyavilág visszatükröződött kerekrenyilt, csillogó szemükben. Az előénekes elhallgatott. Csend lett. Csak a gyertyák sercegetek, kendők suhogtak az ünnepélyes várakozásban.

A ministránsok már ott álltak a sekrestyeajtóban, előre pillogatva. Okos Kiss Feri büszkén, jö erősen megrántotta a csengőt.

Megkezdődött az éjféli mise. És fölzendült:

„Tizenkettő az óra, hallgass pajtás e szóra
Mi történt az éjtzaka Betlehem városába!
Királyoknak Királya, pásztorok pásztor
Született ma jászolban egy rongyos istállóban.”
Micsoda örömjongás zengett végig a kis templomon! Régi szép énekek csendültek föl: Csor-

St. Lochner festménye a lerombolt külni domban.

dapásztorok... meg „Pásztorok pásztorok örven-
dezzve...” „Pásztorok, keljünk fel...”

De ezt is örvendezve fújták:

„Hej új juhászok, csordások,
Csörgedeznek a források...
De gyönyörű ez az éjjel,
Bár tekintsünk benne széjjel.”

Vagy ezt:

„Bárcsak előbb fölébredtem volna...
Látod pajtás, most állottam talpra,
Most is csörög a fülemben angyalok mondása,
Hogy a Jézus most született rongyos istállóban.”

Ki tudná mindezt leírni, elsorolni?

Ki tudná híven földézni az egyszerű népnek
az angyalokkal versenyző boldog énekét, amit
régí kis templomában a karácsonyúj szent titkát
ünnepelte?

Mise után kitódult a nép a templomból. Meg-
eredt a beszélgetés is. „Hála legyen az Úrnak,
hogy megérhettük ezt a szent napot!” mondotta az
előénekes bácsi. — Az égő lámpácskák, a „szent-
jánosbogárkák” szétszélednek hazafelé!

Ballagunk mi is haza a lámpással.

De hiszen nincs is sötét. A kőd szétfoszlott. Az
ég kitisztult. Csillag ragyog fölöttünk. Meleg fényt
viszünk haza az éjféli miséről.

Ilyen volt ez, évekket ezelőtt, békevilágban.
Igaz, hogy akkor is voltak könnyek, szenvedések,
alig beheggedt sebek. Akkor is kopogtattak, áhítoz-
tak a lelkek Isten békéje után. De *zörgettünk, és
megnyitattott nekünk*. És vittük a kicsi lámpát az
éjtszakában Jézuska felé...

Ma mélyebb a sötétség, tátongó a mélység...
Apró lámpák, kis szentjánosbogárkák, mehettek-e
az éjtszakában világítva? ...? Mindegy. Legyen bár
vaksötét, csak vigyük a hitünk fényét, a szívünk
melegét az úton a betlehemi Kisdedhez...

Májusi litánia vége

egyik ferences templomban

A jó Isten a földet már áldott tavaszi napsu-
garával melengette, hogy az abban rejtőző csodá-
latos termő erőt munkába lendítse, indítsa. Az em-
berek lelkében vídamság támadt és a jó Istenben
bizó ember hálatelt lélekkel borult le és borul le
mindig a mindenség nagy Alkotója előtt, aki te-
remtő erejét minden tavasszal bemutatja keze al-
kötésének, az embernek, akinek a kedvéért terem-
tette ilyen csodálatos széppé a világot. Az arco-
kon békésen előmlő napsugár mosolyt varázsol.

A jó Isten kezeiből kikerült, a földet pásztázó
gyönyörűsége tavaszi napsugarak ragyogásába be-
levegült a májusi litániára, május Királynőjének
a tiszteletére olyan kedvesen hívogató harangnak a
szava. A harang érhangja nem hiába hívta az
élőket, mert a mindig komoly áhitatot sugárzó fe-
rences templom megtelt Máriát szerető jó lelkek-
kel. Az ájtatos híveknek szép tömegében ott volt
egy kis diák is, akinek a lelkét valami csodálatos
benső ragaszkodás, lelki erő vonzotta a nagyon
kedves ferences templomba. Úgy tudom, hogy az
a kis diák mindig vágyakozó érzéssel nézte, fi-
gyelte az istentiszteletet végző jó atyákat. Sokszor
elvonult lelki szemei előtt az a boldogság, mely
eltölti Isten jó szolgálóinak a lelkét. Nem lehet kön-
nyen leírni azt a nagy örömet, amely akkor volt a
lelkében, amikor egy olyan imakönyv került a
kezébe, amelyben a legszebb imádság, a Miatyánk
latinul is megvolt, de nem hiányzott a prefáció szö-
vege sem. Ezeknek az imádságoknak a templom-
ban hallott dallamát sokszor próbálgatta, hol a

szabadban, hol meg az udvar valamelyik nyugál-
masabb sarkában.

A lélekemelő litánia befejeztével, amikor már
a záró Mária-ének is véget ért és a templom már
rendszerint üresen állott, akkor az utoljára maradt
kis diák odament a templom főbejáratahoz legköze-
lebb eső mellékoltárhoz, ahol a miséző pap moz-
dulatait utánozta gyermeki lelkének a jó Istenhez
vágyó örömeivel. Azonban ezt a gyermeki misézést
megzavarta egy jámbor asszony mozgolódása a pa-
dokban, akinek a templomban való tartózkodását
nem vette észre. Mivel nem akarta, hogy jó néni
észrevegye oltár körüli forgolódását, a misetanulást
abba hagyta, már csak azért is, hogy a sekrestyés
testvér figyelmének esetleges felhívását elkerülje,
mely ha megtörténik, esetleg kellemetlen emlékek
fűződhetnek volna a gyermekkori templomban való
misézéshez. A templomban misepróba nem ismét-
lődött meg többé, mert rájött, hogy ezt csak oda-
haza lehet gyakorolni zavaró körülmények nélkül.

Az idő mulott, a diákból papnövendék lett és a
papszentelésben a Szentlélekisten kegyelme kiáradt
a lelkére, hatalmat kapott a szentmiseáldozat be-
mutatására, hogy gyermeki álma valóra válhasson
a jó Isten végtelen irgalmából. Amikor pedig, mint
felszentelt pap engedélyt kért a házfőnök atyától,
hogy misézhesen annál az oltárnál, amelyen már
gyermekkorában misézni próbált, — miután el-
mondotta gyermekkori misézésének történetét, —
a jó házfőnök atya derűsen mosolygott.

Baranyai Sándor káplán.

Karácsonyi népijátékok

Dr. Márai György

A népi lélek vizsgálata a vallási élet olyan területeit és mélységeit tárja fel, melyeknek ismerete nélkül a magyar katolikus tömegek vallási megnyilatkozásait megérteni nem lehet. Nem vitás, hogy a magyar nép vallási megnyilatkozásainak — amennyiben a hivatalos liturgiától eltér — ősi hagyományok és sajátos közös élmények a forrásai.

Magának a Karácsonynak, mint egyházi ünnepnek népszerűsége és megülesi formái a magyar nép lelkének sajátosságait tükrözik vissza. Köztudomású, hogy egészen más formák közt ülnek meg a Karácsonyt például a déleuropai latin népek és ismét másként az északiak. Magának a karácsonyfának is csak 100 éves múltja van. Dél-Németországban állítottak először fel karácsonyfákat. E szokás — jellemző! — hazánkban terjedt el leghamarabb és legintenzívebben. A magyar nép az ünnep családi vonásait találta kedvesnek és ezt szerette annyira meg, ezért fejt ki olyan pompát megünneplése körül.

A Kis Jézus születésének családi eseménye egyúttal bő és színes alkalmat nyújtott számára, hogy erős dramatizáló vágyait kiélhesse. A cselekvő s dramatizáló kedv minden bizonnyal a pogányságból visszamaradt ösztön, melynek évszázadokon keresztül való érvényesülésén nem csodálkozhatunk, hisz a szokások életében az évszázad nem is olyan nagy idő. Ha ehhez hozzávesszük a magyar nép konzervatívizmusát és hagyományrajongását, akkor ez szinte természetesnek is látszik.

Tudjuk azt, hogy a természeti tüneményekhez kapcsolódó (Nap, Holdjárás, évszakok változása, stb.) év- és hónapszámítása mind a római birodalom hatáskörébe tartozó, mind pedig az ezen kívül eső keleti népeknek, a jelesül a magyaroknak is volt. Ezt nyelvészeti emlékeink is igazolják. Azt is tudjuk, hogy a keresztény időszámítás szerinti Karácsony és Újév tájára számos pogány ünnep is esett, amiknek ünnepléséhez mozgalmas szertartások fűződtek.

Természetes, hogy a kereszténység felvétele alkalmával a magyarság élénk képzeletét erősen foglalkoztatta az Isteni Gyermekek születésének színes története és misztériuma. Később a latin műveltséggel kapcsolatban hazánkban is divatosakká lettek az ú. n. misztérium-játékok, melyeknek kedvelt témája volt a Karácsony. Nálunk is divatba jöttek a vallásos bábjátékok, melyeknél bibliai eseményeket néma bábukkal játszottak le s zoltárokból meg szent énekekből összeállított szöveget énekeltek hozzá magyarázatul.

A teremtő erejű magyar népleleknek éppen elég volt e két nagy élmény: az Isteni Gyermekek születése és a templomi bábjátékok, hogy maga is cselekvés terére lépjen. Megtanulta a misztérium-játékok és bábjátékok énekeit, megfigyelte a bábuk (marionettek) kosztümjeit és mozgását, sőt magát a kis színpadot is. Egyszerűen a bábukat élő személyekkel helyettesítette, de viszont megtartotta a kis színházat és így megszületett a leggyak-

rabban színelő és ritkábban templom-alakban készült „betlehem”.

Érdekes megfigyelni, hogy a néprajzi gyűjtők ma csak azokon a vidékeken találják meg a betlehemjárás különböző típusait, ahol a magyarság Árpád-kori településeinek helyén él: Palóc-földön a matyóknál, Dunántúl ősi telepein és a székelyeknél.

Kétségtelenül magyaros, sőt pogány eredetű vonás a betlehemes játékokban a kifordított subával

A legmélyebb teológia egy magyar művész elgondolásában.

szereplő pásztorok alakja. A láncos, csörgős bot meg egyenesen a pogány magyarok ördögöt (rossz szellemet) űző varázslóinak volt a szerszáma. Az viszont még nem egészen tisztázott kérdés, hogy miként kerül bele a betlehemes játékokba az a sokszor erős, duhaj és mókázó elem. Egyes kutatók ezt protestáns hatásnak minősítik.

Iktassuk ide befejezésül a legszebb betlehemes énekek egyikét:

„Mostan kinyílt egy szép rózsavirág,
Akit oly régen várt az egész világ.
Betlehemben kibimbózott zöld ág,
Király, mennyből méltóság,
Király, mennyből méltóság.”
„Kis Jézusom, aki fekszel jászolba,
Értünk jöttél mennyből e világra.
Üdvözöllek, óh Istenem, Téged.
Áldd meg én gyenge szívemet,
Áldd meg én gyenge szívemet!”

Ha megfigyeljük az emberek életét, cselekedeteit, tapasztalhatjuk: van egy hatalmas erő, egy nemes érzelem, a bizalom, mely segíti, kitartásra ösztönzi, hogy a nehézségek ellenére is a kitűzött célját elérje. Ez vigasztalja a szenvedőt, a beteget, hogy türelmes legyen, használja az orvosságot, míg meggyógyul. A bizalom ad erőt a szegénynek, elhagyatottnak, hogy dolgozzon, küzdjön, míg jobb helyzetbe jut. Ennek a nemes érzelemnek a birtokában fog hozzá az ember nehéz vállalkozásaihoz, a vándor hosszú, fáradtságos útjához, a munkás a dologhoz, a diák a tanuláshoz. Ha a földi életben ilyen fontos a bizalom, nem lehet kételkedni, hogy az szükséges a lelki életben is. A megszentelő malszttal (a keresztségben vagy a szent gyónásban) megkaptuk a remény természetfeletti isteni erényét is, mely vágyat kelt bennünk és bizó várakozást, hogy végső célunkat, az örök boldogságot az ahhoz szükséges kegyelmeket elnyerjük. A bizalomnak tárgya a földi, anyagi jó is, (élet, becsület, egészség, tehetség stb.) természetesen amennyiben a mennyország elnyeréséhez azok szükségesek, vagy hasznosak. Aki élete főcéljának Isten parancsainak megtartását, lelki üdvét, az örök boldogság elnyerését tűzte ki, és minden mászt csak eszköznék tekint, az tapasztalni fogja a Gondviselés különös segítségét, az anyagiakban is: „Keressétek először az Isten országát és az Ő igazságát; és a többi (étel ital, ruha, lakás stb.) hozzáadatik nektek“, — ígéri

Mi a természetfeletti bizalom alapja? Isten mindenhatósága, jósága és hűsége. Az embernek hogy valamit alkothasson, anyagra van szüksége. Az asztalos csak akkor tud szekrényt, széket vagy asztalt készíteni, ha van fája és egyéb eszköze. A festő csak akkor tud képet festeni, ha van ecset festék és vászon. A jó Isten ellenben semmiből teremtett mindent. Valamikor nem volt nap, hold, nem éltek növények, állatok, emberek. Mindezt az Ő semmiből hozta létre: „Szólt és lettek; parancsolt és előteremtettek“. Ki kételkedik tehát hatalmában, hogy meg tud segíteni? — Van, akinek módjában volna, hogy segítsen, de nem teszi, mert nincs meg benne az akarat. Kérhet valaki ismerősétől, barátjától vagy akár testvérétől is anyagi javakat, nem fog tőlük kapni, bár volna miből adniok, ha nem akarnak. Nem így van ez a jó Istennél: Ő meg is akar segíteni, mert végtelenül jó. Ő maga a Jóság. Amint a nappól fény, meleg árad, hasonlóképen Istenből is csak jó származhat. Gondoskodik rólunk. Naponta Ő terít számunkra asztalt. A földnek, napnak, erőnek Ő adja az erőt, hogy a búzából kenyér, a lenből, kenderből ruha lehessen. Ha a madarakat táplálja, a virágokat oly csodálatosan ruhazza, ki kételkedhetik, hogy az emberről is gondoskodik, akit az Ő képére és hasonlatosságára teremtett, halhatatlan lélekkel ruházott fel, gyermekévé fogadott és az örök boldogság örökösévé tett. Lehetséges volna ez? Isten annyira gondoskodik rólad, mintha csak egyedül te volnál a világon. Figyeli, látja minden gondolatodat, szavadat, lépésedet, megszámlálta még hajad szálaát is. Ő mondta: ha az anya meg is feledkezne gyermekéről, én nem feledkezek meg rólad.

Határtalanul kellene tehát bízni Isten végtelen jóságában, szeretetében. Mégis mit tesznek az em-

berek? Talán te is minden másban: vagyonodban, tehetségedben, embertársaidban bízol, de a jó Istenben nem. Anyagi javaidban bízol? Kérdezem: nem gondolsz arra, hogy szerencsejavadnak nevezik a földi dolgokat? Ma vannak, holnap már lehet, hogy nincsenek. Pénzed elvesztheted, elvihetik, házad leég, természet a jégeső tönkretetheti. Vagy talán ügyességedben, tehetségedben, barátodban bízol? Egy szerencsétlenségben nyomorék lehetsz. Pár perc alatt elborulhat az agyad. Legjobb barátod megcsalhat, ellenségeddé válhat. Vannak, akik semmitmondó dolgokba pl. lópatkóba helyezik bizalmukat, szerencsájüket s így a habona bűnét követik el. Nem lehet csodálkozni, ha így a várt sikert, segítség elmarad, egyesek elcsüggednek, kétségbeesnek, öngyilkosok lesznek.

A bizalomtól távol van a két szélsőség: a kétségbeesés és a vakmerő bizakodás. Vannak, akik a lelki életben bűneik nagyságára és sokaságára gondolnak, Isten igazságosságát tartják szem előtt, nem bízna, kétségbeesnek. Így tett Kain is, aki miután öccsét, Ábelt meggyilkolta, azt mondta: „Nagyobb az én gonoszságom, hogysem bocsánatot érdemeljek“. Pedig Isten a megtérő bűnösnek szívesen megbocsájt. — Egyesek a másik végletbe csapnak át: nem akarnak elszakadni a büntől, továbbra is szándékuk van vétkezni, mert Isten irgalmas, majd megbocsájt; ezek a vakmerőség vétkét követik el. Úgyisintén a vakmerőség bűnébe esik az is, aki úév gondolkodik, hogy ráér majd később, öregségére megtérni. Ezek fontoliák meg az Ő Jézus figyelmeztetését: „Nem tudjátok sem a napot, sem az órát, amikor eljön az Emberfia“ és napitól. Aki a maga részéről megteszt mindent, az számíthat Isten segítségére. Így pl. a beteg, ha használja az orvosságot, a munkás, ha a munka után jár, bízhatik Isten segítségében, a bűnös, ha bánja vétkeit, elnyeri azok bocsánatát. „Aki Istenben bízna, az nem csalatkozik“.

•••••

Egy pillanat Galyatefőn

Lennél csak Te is itt a nagy magasban!!
Szemben a havas hegy kéklő csúcsa van
végtelenbe futó vérszín vonallal,
rajt' sötét hamvas szőnveg — ezt a hajnalt
ha látnád! — Lángkorona a föld fején:
Most lép fel a király s elomlik helyén
alázattal a komor fellegzámoly.
Az első ezvetlen mennel mosoly
apró ezüstfelhőkké varázsolja,
mik szállnak frissen, könnyedén szerteszt,
merre a dombok-völgyek, falu, meg a réti! —
Drágaköveket szór a király ujjá
tündérszínekben! — Elérni, ki tudja?
En felszalajtom harmatos ablakom
és kítárva boldogan a két karom
a messze elhullámzó színtengerbe —
hús hajnal szent csöndjébe szívrepesve
kiáltom erős, forró szóval: Isten!
— — — — —
Fut-fut a hang a kristályos légen át —
óh — érinti Szűz Mária harangját —
álomszép perc!... Tán Gvöngyös felel nekem? —
Isten, Isten, — zúgja-búgja melegen.

Czirákyné Bock Gizella.

A pápák történelmi távlatban

P. Schrotty Pál, O. F. M.

Nagy Konstantin császár megtérésének és a kereszténység felszabadításának világtörténelmi ténye hamarosan minden téren érezte hatását. A pogány Róma nyers hatalma által elnyomott Egyház térbeli fejlődése a nagy római világbirodalom minden részében szembeszökő volt. A benne rejlő isteni erők minden irányban megizmosodtak és áldással és békével töltötték be az egész ismert világot. Az Úr evangéliumának hirdetése százszoros gyümölcsöt hozott.

Ugyanakkor az isteni Gondviselés rendkívüli egyéniségeket állított az Egyház élére, akik szent életükkel, bölcs tanításukkal és mélyreható működésükkel örök időkre beirták nevüket az Egyház, a Világtörténelem könyvébe. Különösen kitűnt: I. Szent Szilveszter, Szent Libériusz és Szent Damasus.

Szent Szilveszter uralkodott 314-től 337-ig, tehát 23 esztendeig. Ezzel a hosszú uralkodási idővel legjobban megközelítette Szent Pétert, aki 25 évig kormányozta az Anyaszentegyházat.

Nagy Konstantin császár nagy tisztelettel viseltetett e rendkívüli egyéniség iránt. A császári hatalom minden eszközével segítségére volt Szilveszternek, hogy a lelkek javát célzó magasztos hivatását mindenkor és mindenütt híven betölthesse. Ő építette neki a Lateránt, „a föld minden egyházának fejét és anyját“, amelyből évszázadokon át kormányozták a pápák a Világegyházat. Ugyancsak Konstantin emelte a Laterán mellett lévő Baptisztériumot, amelynek csodálatos szépsége minden Rómát járó zarándok lelkére felejthetetlen hatást gyakorol.

A legfőbb szellemi-lelki hatalom külső jeleként koronával ajándékozta meg a pápát, amely korona a mai pápai tiarának első részét képezi. Azóta viselnek a pápák ünnepélyes alkalommal hármaskoronát. Ugyancsak Szilveszter volt az első pápa, aki a hivatalos iratokat, az ú. n. bullákat, pecséttel látta el, amelynek egyik oldalán a pápa neve, a másikon az apostolfejedelem fejé látható. Nagy gyakorlati szeretettel viseltetett a vértanúk és a szegények iránt. A Szent Lőrinc diakonus tiszteletére emelt bazilikát, amelynek barbár bombázása az egész világra szörnyű hatással volt, arannyal és drágakövekkel ékesítette és a szent vértanú testének átvitele által a keresztény világ egyik legjobban tisztelt szentélyévé avatta.

Ő volt az első pápa, aki a szegényeket, az árvákat és özvegyeket rendszeresen gondozta és azon célból nevüket megállapította, egy könyvben összeíratta, és rendszeres és igazságos gondozásukat szigorúan ellenőriztette. Az első egyházközségi szegénygondozási kataszter! 1600 évvel ezelőtt! Az Egyházban még ma is divó szokás, hogy minden egyházi jövedelemnek negyedrésze a szegényeknek juttatandó, szintén tőle származik.

Halála pillanatában körülálló papságának lelkére kötötte, hogy legyenek mindig testvéri szeretettel egymás iránt; vezessék a híveket nagy gondnal és szeretettel az örök Igazság útján; és

védjék és óvják a Jézus Krisztusba vetett szent hitet. Ezeket mondva, visszaadta nemes lelkét Urunk-Teremtőnknek.

Ez az utolsó kérelme különösen nagy jelentőségű volt, mert az ő dicső kormányzása alatt rengeteg kárt okozott a hívek lelkében Arius eretnoksége.

Nápolyban hatalmas épülettömb köré építik a betlehemet. Az egész életet köréje varázsolják. Képünk a híres nápolyi betlehem egyik részlete.

Utódja Szent Péter székén volt Szent Márk Pápa, 337—340-ig Róla meg kell jegyeznünk, hogy sok gondnal és szeretettel igyekezett ellensúlyozni Arius tévtanának a hívekre való káros hatását, azért rendelte el egyebek közt, hogy a szentmisében közvetlenül az evangélium felolvasása után, elmondják a Credo-t, hogy ezáltal szóban is megvallják hitüket a szentmisén jelenlévő hívek.

Szent Gyula pápáról is keveset jegyzett fel a keresztényőstörténet, 340—352. Karácsony szent ünnepének a december 25-ére való megrögzítése az ő érdeme. A nagy Szent Szilveszter pápának szervezési munkálatait folytatta. Többek között szorgosan összeíratta azokat az értékeket, és vagyoni objektumokat, amivel az Egyházat az idők folyamán magasztos hivatásának teljesítésére Nagy Konstantin császár és a vagyonos keresztények, megajándékozták.

I. Szent Gyula pápa az első, aki a kereszténységben mint a pápai trónon ülő egyházfejedelem jelenik meg, aki ünnepélyes alkalmakkor hordszéken vonul be a templomba.

**Kiadóhivatalunk Vácott van! Minden ügyünkben ide forduljunk:
Magyar Barát kiadóhivatala, Vác. Postafiók 16.**

A római Szent Lőrinc-bazilika

Írta: Tóth Balázs

Az a bomba, amely a Szent Lőrinc bazilikát szétrombolta, nem csupán Róma legrégebbi egyházi műemlékét tette tönkre, de pusztító szilánkjai mélyen belevágtak minden katolikus hívőnek a lelkébe. Ez a bazilika az egyházi művészet fejlődésének tizenhat évszázados alkotó és díszítő munkáját őrizte meg. Koránál, értékénél fogva az emberiségnek közkincese volt s mindezek mellett még az az érzésvilág, amely megalkotta, tanított, gyönyörködtetett és imára hangolt. Es amint a pusztulástól megkíméltek Genserich vandál hordái, Aistulf longobárdjai, ami előtt összecsavarodott Atilának, az Isten ostorának világverő korbácsa, a szent demokrácia nevében tönkre tette tragikus gyorsasággal a tragédia-hősöket sirató költőnek. Shakespearenek népe. Pedig tövén mártírok vére folyt, oltára sírkamrájából a világtörténelem két leghősebb vértanuja hirdette a legtisztább demokráciát, a krisztusi szeretetet.

Szent Lőrinc egyik legragyogóbb csillag az Isten országának egén. Példája a vértanuk millióit nevelte, tüzes rostélyra elfásult lelkeket gyújtott lángra, sírjánál árvák és özvegyek sirták el az élet keserűségét és a szegények nagy tömege értette meg nagy gondolatát, hogy ők az egyház legdrá-

Mária a Kisdéd imadásába merülve. XV. sz.-i festő.

gább kincsei. Méltán írja róla Nagy Szent Gergely: Dicsőségét annyira felragyogtatta az egész világon, hogy napkeltétől napnyugtáig a szerpapi fény világosságával amilyen híressé tette István Jeruzsálemet, oly kitűnő lett Róma Lőrinc által."

A Szent Lőrinc bazilika, az olaszok „San Lorenzo fuori la mura“-ja Róma keleti részén a Szent Lőrinc Kaputól mintegy másfél kilométerre a város falain kívül, a Via Tiburtina végén fekszik. Háttérében és baloldalán a római temető ciprusfáinak bölíngatásai sirják el az élet mulandóságát, felette az olasz derült kék ég ragyogó napja szórja az életerőt, előtte hatalmas egyiptomi gránitoszlopon a tüzes vasráccsal Lőrinc szobra mutat az ég felé, körülötte a vértanuk ezreinek veréből fakadó bársonyos fű harmatcseppjei a szivárvány színében törnek meg a nap sugarai. A nagy Szent élet-története annyira meghihlette Nagy Konstantin lelkét is, hogy holtteste felé már 350-ben díszes bazilikát emeltetett a Fundus Veranuson, amely akkor egyik jámbor római matróznak Szent Ciriacanak tulajdonát képezte. A Szent örömmel adta át e nemes célra telkét, hisz már az üldözések alatt katakombát nyitott rajta, ahová a legnagyobb kegyelettel temetgette a vértanuk holttesteit. Egyébként ez a bazilika egyike az öt pátriarchai és egyben a hét kegyelmi egyháznak is.

Története egész kis művészettörténet. Alig van század, amelyben átalakításon ne ment volna keresztül s minden kor sajátos módon hagyta rajta művészeti jellegét és pietisztikus felfogásának érzésvilágát. III. Sixtus pápa hátához építette a „Magna Mater Dei“ tiszteletére emelt templomot, olyképen, hogy a két templom abszisa egészen egymáshoz ért. II. Pelágus újjáépítette, mozaikkal gazdagon díszítette. II. Gergely pedig az idő vas foga által megkopott egyházat régi fényébe helyezte vissza. I. Adorján pápa 720-ban a San Lorenzo bazilikát és a Magna Mater Dei templomot egyesítette olyképen, hogy mindkettőnek abszisztát lerontatta, a Konstantin-féle bazilika hajóit a mai Szent Lőrinc templom szentélyévé, a szentélyét, egyesítvén a Sixtus-féle szentéllyel a hajóival alakította át. Ez az átalakítás a bazilika harmonikus egységét megadta ugyan, de a művészet nagy kárára a Konstantin-féle bazilika 12 phrigiai márványoszlopnak felét eltüntette, mert mélyebb fekvése miatt a Konstantin-féle bazilika hajóit, egyben az új bazilikának szentélyét fel kellett emelni. III. Honorius 1218-ban hét oszlopon nyugvó előcsarnokot építtetett hozzá. V. Miklós pápa belső díszítését végeztette el Rossellini művész által. Legújában a bazilika renoválását, díszítését IX. Pius pápa rendelte el.

Már maga az előcsarnok a művészi érzés gazdag hullámain korbácsolta fel a látogató lelkében. Oszlopai felett apró kis mozaikok voltak láthatók, amelyek az Úr Jézust ábrázolták szent Ciriaca és Trifónia társaságában. Az 1864-ik évben készültek ezek s fájdalom! a ma már szintén romokban heverő vatikáni mozaikműhely művészetét dicséérték. A homlokzat freskói Cannaroni művésztől származtak s a templom szentjeit és iótevőit örökítették meg. A portikus freskói a XIII. század festő-művészetét varázsolták elő. Bibliái jelenetek, a templomot érdeklő történelmi események képei

gazdagon és eleven színpompában váltakoztak itt. Közöttük felette érdekes volt Courtonay Péter megkoronázása, akinek fejére az 1217-i évben III. Honorius pápa ebben a templomban tette a császári koronát. Az előcsarnokban látható volt még egy öskeresztény szarkofág szőlő és galambdíszekkel, két sír és két oroszlán.

A bazilika háromhajós volt s az oldalhajókat 22 árkádos gránitoszlop választotta el a főhajótól. Jobbra a nyolcadik oszlop kapiteljén béka és gyík volt bevésvé. A két hullőnek görög neve: a batrochos és a sauros, ebben a szellemes formában őrizte meg az előcsarnok két építómesterének nevét. A középső hajó közepén két, családi cimerral ékített fegyveres lovas szobor állt, melyet kegyeletből állított az utókor a padlózat építetőjének.

Az előtemplom falát modern freskók díszítették, melyek Szent István és Szent Lőrinc életének fontosabb jeleneteit elevenítik meg. Szent István vértanú halála és temetése Cesare Mariani, Szent Lőrinc vértanúsága pedig Giuglielmi de Sanctis munkája. A bazilika diadalívének mozaikjai II. Pelágus pápa idejében az 578. és 580. évek között készültek. Középen az Üdvözítő foglalt helyet, jobbján Szent Pál, Szent István és Szent Hipolit, balján Szent Péter, Szent Lőrinc és II. Pelágus pápa fenséges alakjai voltak láthatók. A templom főhajójának közepén a papi kórus emelkedésénél két színes márványszószék ragadta meg a figyelmet s úgy ezek, mint az evangéliumoldali csavaros márványoszlop a húsvéti gyertya számára, mozaikberakásos cosmasi dízmunkák voltak. A templom padlózata a XII-ik, a menyezet pedig a XVII-ik századból származott. A templom legfőbb ékessége a főoltár. Ezt a hatalmas alkotmányt négy porfir márványoszlopon nyugvó mennyezet, baldakhin takarja. Az oltár asztala alatt, lenn a konfesszióban Szent István és Szent Lőrinc szerepük porai pihennek, akiket még az 557-ik évben II. Pelágus pápa hozatott ide.

A templom oldalán művészből művészből síremlékek, szarkofágok sorakoznak. A templom bejáratától jobbra egy antik szarkofág ragadta meg a figyelmünket, oldalán a pogánykorból származó házassági jelenettel. A XIII-ik században Fieschi bíboros sírjává változtatták át s föléje díszes menyezetet és freskót készítettek. Érdekes volt még Szent Zozimus és Giuseppe Bondini szarkofágja is. Az utóbbi azért kapta e nagy kitüntetést, hogy porai a szent helyen pihentek, mert az 1669-ik évben több hős cselekedete után a törökök elleni harcban hunyt el.

A konfesszió mellett két oldalon lépcsőkön juthatunk fel a szentélybe. Itt a már említett 10 kisebb frigi márványoszlop és 2 zöld porfirozlop szemlélete ragadta el a látogatót. A szentély oltárát fedő öt porfirozlopos tabernákulumot Marmorarius Paulus fia: Hugó apát és Sassone készítették az 1147-ik évben. A díszes főpapi trón és a papi székek mozaikberakásos cosmasi munkák az 1241-ik évből.

A szentély baloldalán néhány lépcsőn át kápolnaszerű terembe jutottunk, amely lejárattal szolgált a Szent Ciriakus katakombába. Itt szintén több síremlékkel találkoztunk: Soleander kardinális sírja az 1629-ik évből. Bernardi Guglielmi szarkofágja Pietro da Cortonától, Michele Bonelli pihenő helye, aki valamikor az Annuntiatarend lovagja, Savoja hercegének admirálisja volt s aki a Selim ellen vívott küzdelemben tüntette ki ma-

gát s mint vitéz katona hunyt el az 1604-ik évben.

Hármas lejárattal vitt innen a tulajdonképeni régi kriptába. Az első az Odescalchi család kápolnájának szomszédságából indult s a Nagy Konstantin-féle bazilikába vezetett. A templom szentélye oszlopfőinek folytatása itt pompáztak a maguk igazi művészetével. Ebben a kriptában van IX. Pius pápa sírja és Szent Ciriaca kápolnája. A kripta falai pazarul voltak mozaikokkal díszítve, amelyek a tragikusorsú pápa életének egyes jeleneteit ábrázolták. Az alkotó művész, Alexander Seitz az egyház és a pápaság iránt táplált ragaszkodását élénk színeinek harmóniájával, valamint alakjai plasztikusságával és lélektani kifejezésével egyaránt a falakra rakta. A pápa egyszerű szarkofágja Cataneo művésznak az alkotása. Mindezek pedig az egész világ katolikusságának költségén az 1881-ik évben készültek. A szarkofág felett állandóan égtek a gyertyák s a zárandokoknak megfelelő nagy száma imádkozott állandóan a nagy hős boldoggá avatásáért. A másik lejárattal Vincenzo Aninitti sírja alatt van és a folyosók olyan elágazásához vezetett, ahol a katakombának még mindig érintetlen helyei vannak. A harmadik lejárattal a De Romanis család sírjának oldaláról ágazott el.

A templomhoz tartozó kapucinus kolostor a XII-ik században épült román stílusban, az egyszerű, szintén románstílusú kampanile pedig a XIII-ik század alkotása. A folyosón évezredes em-

Szent József imádjia a Kised Jézust.
XV. századi festő műve.

lékek, pogány síriratokkal ellátott, jelképes kőlapok, reliefek díszesfaragású kövek beszéltek a rómaiak csodás művészetéről. Rátaláltunk itt egy 22 évet élt pogány nő sírkövére is, aki akkor húnyhatott el, amikor a kereszténység a pogány temetőket is kezdte uralmába venni.

A templom jobb oldalán van a bejárat a római temetőbe a Campo Veranoba, amely nevét szintén a Szent Ciriaca nemzetségétől, a Veranusoktól vette. Ezt a temetőt Napoleon császár állíttatta a XIX. század elején a szegények számára. Az 1833-ik év szeptember 3-án szentelte fel Odescalchi kardinális. Művészeti elrendezése XVI. Gergely és IX. Pius pápa rendeletére és ízlése szerint történt. Bejáratánál négy kolosszális szobor emelkedett: az Ima, az Elmélkedés, a Csend, a Remény. Az első kettő Fabi Altini, az utóbbi Blasetti és Galetti művészetét dicsérte. Legszebb ékessége volt a hatalmas négyzetalakú portikus, amelyet IX. Pius pápa emeltetett az 1862-ik évben Virginio Vespignani által. A portikust 64 travertin oszlop tartotta, közepében pedig Asiglioni felséges Krisztus szobra állott. A háttérben levő elegáns barokk kápolnát a kapucinus atyák gondozták. Magában a

temetőben a síremlékek változatos gazdagsága fejezi ki az örök élet gondolatát. Bánatos Ecce homo-k, szeretettel sugárzó Jézus Szíve-k, könnyező Pieták, a megholtakkal égbe szálló őrangyalok hangolták itt áhitatra a látogatót.

Lelki szemünk előtt elvonul a tizenhatszázados kegyeletes mult s megjelenik a sívár jelen. III. Honorius előcsarnokát csak kőroncsok, mozaik omladékok, színes faltöredékek jelzik. A csonkán meredező oszlopívek tövében, ahol századok folyamán százezrek imádták a művészek Ihletőjét, az Istent, most szétdőltan hevernek a csendben pihenő nők roncsolt szarkofágjai, szétszórt csontok, freskóomladékok, oszlopfődíszek. Azután előtűnik Szentséges Atyánk bánatos alakja, amint arcát kezébe temetve sír és imádkozik. Mintha a Mestert látnók apostolai körében, amikor a pusztuló Jeruzsálem tragikus sorsára gondolva arcát kezébe temetve sírt és imádkozott. Lenn a konfesszióban csendben pihen a krisztusi demokráciának két hős levitája. István köveire, Lőrinc vasdarabjaira mutat s a romokon átsurránó szél bűgásával zúgják a bombázók fülébe: „és a pokol kapui még sem vesznek erőt rajta“.

Marakodás — kutyaszokás

Dr. Monostori Elek né családi nevelés e. könyvecskéjéből

Pár évvel ezelőtt hazánkba került egy kis kínai fiú. P. Bernát, ferences missziós atya hozta ide. Minden városban nagy örömmel fogadták őket. Főleg a gyermekek sok ajándékot hordtak össze a kis Siao Tominak. A fiú csodálkozott a meleg fogadtatáson. Kínában sokkal ridegebbek az emberek. Egyszer meg is kérdezte a pátert:

— Atyám, itt mindenki rokonunk, hogy úgy szeretnek bennünket?

Az elgondolás csakugyan az, hogy a rokonok, a testvérek nagyon szeretik egymást. És a valóság? — Idegenekkel finomkodunk, szépen beszélünk. Odahaza pedig a durvaság, a civódás az úr. A kicsi gyermek legelső hibája talán éppen a szeretetlenség. Még beszélni nem tud, de már cibálja a másikat, ha az valamit elvesz tőle. Az irigység, a harag már bent bujkál a kicsi gyermekben is. Ezekkel a hibákkal találkozik a szülő leghamarabb. Éppen ezért, ezeket a hibákat kell legelőbb figyelembe vennie. Mindennapi eset, hogy Péternek ugyanaz a falat kenyér kell, ugyanaz a marék föld, ugyanaz a gyufás doboz, mint Pálnak. Ilyenkor legjobb orvosság, ha mindkettőtől elveszük azt, ami miatt hajba kaptak. A gyermek így rájön, hogy nem érdemes civakodni.

A haragos természetű gyermekből is ki lehet húzni a méregfullánkot. A legindulatosabbat is lehet szelidségre nevelni.

Ketteler Vilmos még felnőtt ifjúkorában is igen lobbanékony volt. Mérgében lelőtte a vadász-kutyáját, mert szétlépett néhány foglyot. A csiz-

máját pedig bicskával hasította szét, mert nehezen jött le a lábáról. Ez az ingerlékeny ember később, alapos önnevelés után a szelidség legjobb példáját mutatta.

Élete vége felé egy suhanc járult eléje, mint-ha üdvözölni akarná. Ketteler felé nyújtotta a kezét, de a gyermek beleköpött. Az ősz férfi gyöngéden megfogta a fiút, és megkérdezte:

— Mennyit fizettek neked ezért ellenségeim?

— Két garast.

— Itt van még 10 garas. De máskor ne tégy ilyet!

A kis szentéletű Fontgallant Guidó valamiért nagyon mérges lett az öccsére. Rákészült, hogy legalább két pofont leken neki. Az első nyakleves után azonban hirtelen leeresztette a kezét.

— A kis Jézus kedvéért nem kapsz több pofont. Köszönd meg neki!

Egy nagy gondolkodónk mondja: Ahol Krisztus a király, ott a szeretet a királynő.

Bőkezű fejedelemasszony a szeretet. Ő hozza a békét, a boldogságot. Hiába erős egy gyermek, hiába ügyes, hiába első a tanulásban, ha szeretni és szeretetből túrni nem tud, — boldogtalan lesz. Viszont, ha szeretetet szórtunk a gyermek tarsolyába, akkor kincset kapott hazulról. Akik szeretik egymást, azoknak a nyomor is csak félteher. A veszekedőknek pedig a legnagyobb jólétben is kinszenvedés az élet.

FIORETTI ÚJ KIADÁSÁHOZ*

Szent Ferenc alig hunyta le szemét a kicsiny Porciunkulában, legendák száza keltek szárnyra, hogy szétvigyék Assisi Szegénykéjének dicsőségét a világ négy tája felé. Azok a jámbor testvérek, akik szerencsések voltak a nagy Szent körül eltölteni életük nagy részét, átszellemült arccal, tűzben égő szemmel legendás történeteket beszéltek Atyjukról. Mindegyiküket szent büszkeség töltötte el, ha új, még nem ismert történetet, eseményt tudtak elmondani Ferenc testvéréről. Szinte versenyeztek abban, melyikük tudja méltóbban dicsőíteni Ferencet, rejtett életének, csodálatos tetteinek nagyfényrehozásával. Umbria, Toszkána, Márka csodástejkvésű tájai tele voltak Francescót dicsőítő ódákkal. Mintha Umbria lágy szellő is Róla zenéltek volna, aki pedig maga egyszerűségben élt és elégedettségben akart meghalni.

Ezeket a legendákat, amelyek Szent Ferencről és társairól regéltek, egyes testvérek összegyűjtötték és csokorba kötve vázába rakták el, hogy a késői utókor is gyönyörködhesseik szépségükben és élvezhesse bódító illatukat. Ilyen legenda-csokor a kezünkben levő Fioretti is. Mint a neve is mondja, valóban „virágszálak“ Szent Ferenc és társainak életéből azok az apró kis epizódok, amelyek csendesesen meghúzódnak egymásmellett az előttiünk fekvő kis kötetben.

Csodálatos kis könyvecske ez. Benne Szent Ferenc alakja a maga egyszerűségében ragyog felénk. Az összes életírók közül éppen Fioretti tökrözeteti vissza leghűségesebben Szent Ferenc egyéniségét. Elénk varázsolja Ferencet a maga csodálatos alázatosságában, amint megparancsolja Bernát testvérnek, hogy háromszor taposson a nyakára és szádjára, mert hibásan vélekedett róla. Vagy amint magyarázza Leó testvérnek, hogy abban van az igazi öröm, ha étlen-szomjan, esőben-hóban, a legnagyobb faoyban kitzasztanak bennünket és gorombán bánnak velünk, és ezt a vastag gorombaságot, kegyetlen bánásmódot türelmesen, alázatosan elviseljük. Megjelenik előttiünk a maga egyszerűségében, amint megvásárolja a vadgalambokat és szabadon bocsátja őket. Ott áll előttiünk egékig magasztalt szegénységében, Isten iránt lenyagyaült szeretetében, amellyel a legnagyobb szenvedésekben is vissza tud mosolyogni az Istenre.

De köréje csoportosulnak lekedvesebb tanítványai, a Szegénység-úrnő leghűségesebb lovaajjai: Bernát testvér, aki minden vagyonát elosztotta a szegényeknek és lett Ferenc leghűségesebb követője és lekedvesebb tanítványa; az egyszerű Leó testvér, akit Ferenc, egügyűsége miatt, Isten báránykájának becézett. Ott találjuk mellette az alázatos lelkű Masszeusz testvért, amint nagy odaadással végzi a reábizott kapusi és konuhai teendőket. De nem marad el az aqályos lelkű Rufin testvér sem, akinek annyit kell küzködni az ördöggel; sem a jámborhírű Egyed testvér, akit IX. Lajos francia király is felkeresett, s a nélkül, hogy szót váltottak volna, megölelték egymást és úgy váltak szét. Ott kíséri Ferencet Illés testvér is, aki konok természetéért méltón megbűnhődik, amikor a Renden kívül kell meghalni.

* Virágszálak Szent Ferenc és társai életéből. fordította Kőszeghy Mihály kanonok, Gyöngyös, 1943.

Azonban hiányos lenne ez a kép, ha rajta nem találnánk Szent Ferenc legkedvesebb leányát: Klára nővért. Ozanam ridegnek, hidegnek mondaná a képet, ha Klára angyali szépsége és bája fel nem oldaná a kemény vonásokat rajta. Valóban ebbe a keretbe szorosan beleilleszkedik Klára nővér törékeny alakja, szépséges lelkülete.

A Fioretti első része ezekről zengi ódáit, ezekről a hőskről, akik valósággal versenyeztek Ferenc testvérral az alázatosság gyakorlásában, akik fanatikus követői voltak a Szegénységnek; imában, elmélkedésben, Isten szeretetében töltötték el napjaikat és nem riadtak vissza a legkeményebb önmegtágadástól sem.

A második rész a Rend második és harmadik generációjának legkiválóbb és legjámborabb tagjairól beszél. Hogy csak egyet emeljünk ki közülük a legismertebbet: Pádúai Szent Antalt.

Ezek után felmerül bennünk a kérdés, ki ennek a gyönyörű munkának a szerzője? Sajnos, erre a kérdésre a történelemtudomány mai állása teljes bizonyossággal nem tud feleletet adni. Annyi bizonyos, hogy egy olasz ferences a XIV. század elején állította össze latin eredeti után, aki a latin legendákat nem szolgálai módon fordította le, hanem szabadon átdolgozta, máshonnan szerzett ismeretével bővítette és így hagyta az utókorra.

Fioretti a keresztény irodalom egyik legremekesebb kötete. „A tizennegyedik század cicomátlan olasz prózájának sokat csodált remeke; bűbájos legendák gyűjteménye; aranykönyv, mely hallgatással mellőzi Assisi Ferenc gyermek- és ifjúkorát, hogy annál beszédesebb nyíltsággal tárja elénk a későbbi Szeráfikus érzés- és gondolatvilágának felbecsülhetetlen kincseit“ — írja róla Kaposi József. Evszázadok folyamán sokszor látott napvilágot e kis munka. Nincs olyan európai nemzet, amely saját nyelvén ne olvasná Fioretti legendáit. Nálunk az első fordítást a hányatott életű Erdős Renée végezte, fordítása azonban nem sikerült eléggé, és ez ösztönözte Kaposi Józsefet, hogy újra lefordítsa Fiorettit és 1913-ban ki is adta művét. 1926-ban Tormay Cecil új fordításban küldi útjára.

Ezek a kiadások azonban idők folyamán elfogytak, ezért az Atheneum Könyvkiadó Vállalat szükségesnek találta, hogy Kaposi fordítását újból megjelentesse. A Magyar Barát nem elégedett meg az Atheneum kiadásával, hanem új fordításban adta kezébe olvasótáborának a Fiorettit. Ez rendkívül szerencsés gondolat volt a Magyar Barát részéről. Hiszen maga Kaposi panaszkodik, hogy az ő korában még nem adták ki kritikusan Fiorettit, most aztán, hogy megjelent P. Benvenuto Bughetti kritikái kiadása, szükségessé vált, hogy új fordításban kapja kezébe a magyar közönség is. Ezt az új fordítást Kőszeghy Mihály dr. kanonok eszközölte. Kőszeghy Mihály régi ismerője Fiorettinek, évtizedek óta foglalkozott vele, és most végre munkájának megtermett a méltó gyümölcse. A tőle megszokott magyarsággal és gördülékeny stílusban adja a Magyar Barát olvasóinak a kezébe a tizennegyedik század e műremekét. Talán csak azt az egyet kifogásolhatnánk benne, hogy helyenkint, ahol arra szükség adódnék, rövid jegyzetekkel nem magyarázta az eredeti szöveget. Egyébként munkáját és fáradságát minden elismerés megilleti.

lékek, pogány síriratokkal ellátott, jelképes kőlapok, reliefek díszesfaragású kövek beszéltek a rómaiak csodás művészetéről. Rátaláltunk itt egy 22 évet élt pogány nő sírkövére is, aki akkor húnyhatott el, amikor a kereszténység a pogány temetőket is kezdte uralmába venni.

A templom jobb oldalán van a bejárat a római temetőbe a Campo Veranoba, amely nevét szintén a Szent Ciriaca nemzetségétől, a Veranusoktól vette. Ezt a temetőt Napoleon császár állíttatta a XIX. század elején a szegények számára. Az 1833-ik év szeptember 3-án szentelte fel Odescalchi kardinális. Művészeti elrendezése XVI. Gergely és IX. Pius pápa rendeletére és ízlése szerint történt. Bejáratánál négy kolosszális szobor emelkedett: az Ima, az Elmélkedés, a Csend, a Remény. Az első kettő Fabi Altini, az utóbbi Blasetti és Galetti művészetét dicsérte. Legszebb ékessége volt a hatalmas négyzetalakú portikus, amelyet IX. Pius pápa emeltetett az 1862-ik évben Virginio Vespignani által. A portikust 64 travertin oszlop tartotta, középeben pedig Asiglioni felséges Krisztus szobra állott. A háttérben levő elegáns barokk kápolnát a kapucinus atyák gondozták. Magában a

temetőben a síremlékek változatos gazdagsága fejezi ki az örök élet gondolatát. Bánatos Ecce homo-k, szeretettel sugárzó Jézus Szíve-k, könnyező Pieták, a megholtakkal égbe szálló őrangyalok hangolták itt áhitatra a látogatót.

Lelki szemünk előtt elvonul a tizenhatszázados kegyeletes mult s megjelenik a sívár jelen. III. Honorius előcsarnokát csak kőroncsok, mozaik omladékok, színes faltöredékek jelzik. A csonkán meredező oszlopívek tövében, ahol századok folyamán százazrek imádták a művészek Ihletőjét, az Istent, most szétdőltan hevernek a csendben pihe-nő ösök roncsolt szarkofágjai, szétszórt csontok, freskóomladékok, oszlopfődíszek. Azután előtűnik Szentséges Atyánk bánatos alakja, amint arcát kezébe temetve sír és imádkozik. Mintha a Mestert látnók apostolai körében, amikor a pusztuló Jeruzsálem tragikus sorsára gondolva arcát kezébe temetve sírt és imádkozott. Lenn a konfesszióban csendben pihen a krisztusi demokráciának két hős levitája. István köveire, Lőrinc vasdarabjaira mutat s a romokon átsurranó szél bűgásával zúgják a bombázók fülébe: „és a pokol kapui még sem vesznek erőt rajta“.

Marakodás — kutyaszokás

Dr. Monostori Elekné Csáládi nevelés e. könyvecskéjéből

Pár évvel ezelőtt hazánkba került egy kis kínai fiú. P. Bernát, ferences missziós atya hozta ide. Minden városban nagy örömmel fogadták őket. Főleg a gyermekek sok ajándékot hordtak össze a kis Siao Tominak. A fiú csodálkozott a meleg fogadtatáson. Kínában sokkal ridegebbek az emberek. Egyszer meg is kérdezte a pátert:

— Atyám, itt mindenki rokonunk, hogy úgy szeretnek bennünket?

Az elgondolás csakugyan az, hogy a rokonok, a testvérek nagyon szeretik egymást. És a valóság? — Idegenekkel finomkodunk, szépen beszélünk. Odahaza pedig a durvaság, a civódás az úr. A kicsi gyermek legelső hibája talán épen a szeretetlenség. Még beszélni nem tud, de már cibálja a másikat, ha az valamit elvesz tőle. Az irigység, a harag már bent bujkál a kicsi gyermekben is. Ezekkel a hibákkal találkozik a szülő leghamarabb. Éppen ezért, ezeket a hibákat kell legelőbb figyelembe vennie. Mindennapi eset, hogy Péternek ugyanaz a falat kenyér kell, ugyanaz a marék föld, ugyanaz a gyufás doboz, mint Pálnak. Ilyenkor legjobban orvosság, ha mindkettőtől elveszjük azt, ami miatt hajba kaptak. A gyermek így rájön, hogy nem érdemes civakodni.

A haragos természetű gyermekből is ki lehet húzni a méregfullánkot. A legindulatosabbat is lehet szelidségre nevelni.

Ketteler Vilmos még felnőtt ifjúkorában is igen lobbánékony volt. Mérgében lelőtte a vadász-kutyáját, mert széttepett néhány foglyot. A csiz-

máját pedig bicskával hasította szét, mert nehezen jött le a lábáról. Ez az ingerlékeny ember később, alapos önnevelés után a szelidség legszebb példáját mutatta.

Élete vége felé egy suhanc járult eléje, mint-ha üdvözölni akarná. Ketteler felé nyújtotta a kezét, de a gyermek beleköpött. Az ősz férfi gyöngéden megfogta a fiút, és megkérdezte:

— Mennyit fizettek neked ezért ellenségeim?

— Két garast.

— Itt van még 10 garas. De máskor ne tégy ilyet!

A kis szentéletű Fontgallant Guidó valamiért nagyon mérges lett az öccsére. Rákészült, hogy legalább két pofont leken neki. Az első nyakleves után azonban hirtelen leeresztette a kezét.

— A kis Jézus kedvéért nem kapsz több pofont. Köszönd meg neki!

Egy nagy gondolkodónk mondja: Ahol Krisztus a király, ott a szeretet a királynő.

Bőkezű fejedelemasszony a szeretet. Ő hozza a békét, a boldogságot. Hiába erős egy gyermek, hiába ügyes, hiába első a tanulásban, ha szeretni és szeretetből túrni nem tud, — boldogtalan lesz. Viszont, ha szeretetet szórtunk a gyermek tarsolyába, akkor kincset kapott hazulról. Akik szeretik egymást, azoknak a nyomor is csak féltether. A veszekedőknek pedig a legnagyobb jólétben is kinszenvedés az élet.

FIORETTI ÚJ KIADÁSÁHOZ*

Szent Ferenc alig hunyta le szemét a kicsiny Porciunkulában, legendák száza keltek szárnyra, hogy szétvigyék Assisi Szegénykéjének dicsőségét a világ négy tája felé. Azok a jámbor testvérek, akik szerencsések voltak a nagy Szent körül eltölteni életük nagy részét, átszellemült arccal, tűzbenéző szemmel legendás történeteket beszéltek Atyjukról. Mindegyiküket szent büszkeség töltötte el, ha új, még nem ismert történetet, eseményt tudtak elmondani Ferenc testvéréről. Szinte versenyeztek abban, melyikük tudja méltóbban dicsőíteni Ferencet, rejtett életének, csodálatos tetteinek nagyfényrehozásával. Umbria, Toszkána, Márka csodásfekvésű tájai tele voltak Francescót dicsőítő ódákkal. Mintha Umbria lágy szellője is Róla zenélt volna, aki pedig maga egyszerűségben élt és elfeledettségben akart meghalni.

Ezeket a legendákat, amelyek Szent Ferencről és társairól regéltek, egyes testvérek összegyűjtötték és csokorba kötve vázába rakták el, hogy a késői utókor is gyönyörködhesse szépségükben és élvezhesse bódító illatukat. Ilyen legenda-csokor a kezünkben levő Fioretti is. Mint a neve is mondja, valóban „virágszálak“ Szent Ferenc és társainak életéből azok az apró kis epizódok, amelyek csendesesen meghúzódnak egymásmellett az előtünk fekvő kis kötetben.

Csodálatos kis könyvecske ez. Benne Szent Ferenc alakja a maga egyszerűségében ragyog felénk. Az összes életírók közül éppen Fioretti tökrözeteti vissza leghűségesebben Szent Ferenc egyéniségét. Elénk varázsolja Ferencet a maga csodálatos alázatosságában, amint megparancsolja Bernát testvérnek, hogy háromszor taposson a nyakára és szádjára, mert hibásan vélekedett róla. Vagy amint magyarázza Leó testvérnek, hogy abban van az igazi öröm, ha étlen-szomjan, esőben-hóban, a legnagyobb faoyban kitaszítanak bennünket és gomorbán bánnak velünk, és ezt a vastag gorombaságot, kegyetlen bánásmódot türelmesen, alázatosan elviseljük. Megjelenik előtünk a maga egyszerűségében, amint megvásárolja a vadgalambokat és szabadon bocsátja őket. Ott áll előtünk egékig magasztalt szegénységében, Isten iránt lengraqnyult szeretetében, amellyel a legnagyobb szenvedésekben is vissza tud mosolyogni az Istenre.

De köréje csoportosulnak lekedvesebb tanítványai, a Szegénység-úrnő leghűségesebb lovaajai: Bernát testvér, aki minden vagyonát elosztotta a szegényeknek és lett Ferenc leghűségesebb követője és lekedvesebb tanítványa; az egyszerű Leó testvér, akit Ferenc, együttgyűsége miatt, Isten báránykájának becézett. Ott találjuk mellette az alázatos lelkű Masszeusz testvért, amint nagy odaadással végzi a reábizott kapusi és konyhai teendőket. De nem marad el az aqályos lelkű Rufin testvér sem, akinek annyit kell küzkdönie az ördöggel; sem a jámborhirű Egyed testvér, akit IX. Lajos francia király is felkeresett, s a nélkül, hogy szót váltottak volna, megölelték egymást és úgy ráltak szét. Ott kíséri Ferencet Illés testvér is, aki konok természetéért méltón megbűnhődik, amikor a Renden kívül kell meghalni.

* Virágszálak Szent Ferenc és társai életéből. fordította Kőszeghy Mihály kanonok, Gyöngyös, 1943.

Azonban hiányos lenne ez a kép, ha rajta nem találnánk Szent Ferenc legkedvesebb leányát: Klára nővért. Ozanam ridegnek, hidegnek mondaná a képet, ha Klára angyali szépsége és bája fel nem oldaná a kemény vonásokat rajta. Valóban ebbe a keretbe szorosan beleilleszkedik Klára nővér törékeny alakja, szépséges lelkülete.

A Fioretti első része ezekről zengi ódáit, ezekről a hőskről, akik valósággal versenyeztek Ferenc testvérrel az alázatosság gyakorlásában, akik fanatikus követői voltak a Szegénységnek; imában, elmélkedésben, Isten szeretetében töltötték el napjaikat és nem riadtak vissza a legkeményebb önmegtagadástól sem.

A második rész a Rend második és harmadik generációjának legkiválóbb és legjámborabb tagjairól beszél. Hogy csak egyet emeljünk ki közülük a legismertebbet: Páduai Szent Antalt.

Ezek után felmerül bennünk a kérdés, ki ennek a gyönyörű munkának a szerzője? Sajnos, erre a kérdésre a történelemtudomány mai állása teljes bizonyossággal nem tud feleletet adni. Annyi bizonyos, hogy egy olasz ferences a XIV. század elején állította össze latin eredeti után, aki a latin legendákat nem szolgálai módon fordította le, hanem szabadon átdolgozta, máshonnan szerzett ismeretével bővítette és így hagyta az utókorra.

Fioretti a keresztény irodalom egyik legremekesebb kötete. „A tizennegyedik század cícomátlan olasz prózájának sokat csodált remeke; bábájos legendák gyűjteménye; aranykönyv, mely hallgatással mellőzi Assisi Ferenc gyermek- és ifjúkorát, hogy annál beszédesebb nyíltsággal tárja elénk a későbbi Szeráfikus érzés- és gondolatvilágának felbecsülhetetlen kincseit“ — írja róla Kaposi József. Évszázadok folyamán sokszor látott napvilágot e kis munka. Nincs olyan európai nemzet, amely saját nyelvén ne olvasná Fioretti legendáit. Nálunk az első fordítást a hányatott életű Erdős Renée végezte, fordítása azonban nem sikerült eléggé, és ez ösztönözte Kaposi Józsefet, hogy újra lefordítsa Fiorettit és 1913-ban ki is adta művét. 1926-ban Tormay Cecil új fordításban küldi útjára.

Ezek a kiadások azonban idők folyamán elfogytak, ezért az Atheneum Könyvkiadó Vállalat szükségesnek találta, hogy Kaposi fordítását újból megjelentesse. A Magyar Barát nem elégedett meg az Atheneum kiadásával, hanem új fordításban adta kezébe olvasótáborának a Fiorettit. Ez rendkívül szerencsés gondolat volt a Magyar Barát részéről. Hiszen maga Kaposi panaszkodik, hogy az ő korában még nem adták a magyar közönség is. Ezt az új fordítást Kőszeghy Mihály dr. kanonok eszközölte. Kőszeghy Mihály régi ismerője Fiorettinek, évtizedek óta foglalkozott vele, és most végre munkájának megtermett a méltó gyümölcse. A tőle megszokott magyarsággal és gördülékeny stílusban adja a Magyar Barát olvasóinak a kezébe a tizennegyedik század e műremekét. Talán csak azt az egyet kifogásolhatnánk benne, hogy helyenkint, ahol arra szükség adódnék, rövid jegyzetekkel nem magyarázta az eredeti szöveget. Egyébként munkáját és fáradságát minden elismerés megilleti.

Nagyon megérdemli, hogy minden Magyar Barát-olvasó kis könyvtárában ott díszleggen Kőszeghy Mihály munkája. Ha meg akarjuk ismerni az első ferencesek életét, ha meg akarjuk ismerni azok

lelkét, ha magunkba akarjuk szívni a ferences szellem hamisítatlan lelkületét, akkor olvassuk sokszor ezen kis művecskét.

P. Zentai Marcellin O. F. M., dr.

A pap büntetőjogi védelme

Írta: Dr. Schrotty Sebestyén,
budapesti kir. büntetőtörvényszéki bíró.

Több évvel ez előtt az egyik vidéki városban történt, hogy egy katonatiszt az utcán összeszólalkozott egy polgári személlyel. A szóváltás során a polgári személy szóval megsértette a katonatisztet. Erre az utóbbi a polgári személyt előbb rendreutasította, majd amikor ez nem vezetett eredményre, pisztolyával lelőtte. A katonatisztet a hadbíróság nem ítélte el.

Ugyancsak néhány évvel ezelőtt a Budapestről vidékre robogó vonat egyik harmadosztályú kocsijában történt, hogy több fiatal emberből álló társaság az ott jelenvolt ferences atyát előbb enyhébb, majd később csípősebb, megszegényítő és izléstelen kifejezésekkel megsértette. A ferences atya egy ideig tűrte a sértődéseket, majd rendreutasította a társaságot, amely erre néhány pillanatra el is hallgatott. Kis idő múlva azonban a sértések folytatódtak. A ferences atya — nagyobb botrány elkerülése végett — némán hallgatta az éretlen társaság sértő megjegyzéseit. Végül is az egyik férfiuatkozó erélyes fellépésére a társaság elhallgatott.

Mindkét esetben becsületsértésről van szó. A katonatisztnek a törvény adott módját, hogy a becsülete ellen intézett jogtalan támadás folytatását fegyverrel megakadályozza. A tiszt becsület védelmében történt fegyverhasználatról szóló 1930. évi II. tc. többek között azt mondja: „Nem számítható be a cselekmény annak a katonai egyenruhát viselő tisztnek (tisztjelöltnek), aki a becsület ellen, más személy jelenlétében intézett jogtalan támadás folytatásának megakadályozása céljából az őt megillető fegyvert azonnal használja, feltéve, hogy ezt a célt másként nem érhette el és hogy a fegyver használatában az elkerülhetetlen szükségesség határát nem lépte át”.

E törvény-hely bővebb ismertetése nem feladatunk. Célnk arra a kérdésre feleletet adni, mikor részesül a pap, a lelkész fenti katonatiszthez hasonlóan fokozottabb büntetőjogi védelemben.

Fenti esetben a ferences atyának az őt ért sértésekkel szemben, miként az állam minden polgárának, sajnos csupán a becsület védelméről szóló 1914. évi XLI. tc. (Bv.) biztosít védelmet; fokozottabb büntetőjogi védelmet azonban nem nyújt. A magyar büntető-törvénykönyv és a hivatkozott becsületvédelmi törvény tartalmaz ugyan rendelkezést a lelkész sértésére, illetve ennek fokozottabb büntetőjogi megtorlására, ez azonban nem azonos a fenti esetünkkel.

A Btk. 192. §-a szerint: „Vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő: aki az állam által elismert vallás lelkészét — amidőn az vallási szertartást teljesít — szóval, tettel vagy fenyegetéssel nyilvánosan megtámadja.

Ha pedig a lelkész vallási szertartás teljesítése alkalmával testileg bántalmazza, büntetést követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, két évig terjedhető börtönnel büntetendő”.

Az 1914. évi XLI. tc. 5. §. 2. bekezdése szerint a becsületsértés büntetése — amely különben pénzbüntetés — nyolc naptól egy évig terjedhető fogház, ha a cselekményt a törvényesen bevett vagy elismert vallásfelekezet lelkéze ellen hivatása gyakorlására vonatkozólag sajtó útján követték el.

Az idézett törvényhelyekből kitűnik, hogy a lelkész sértés csak akkor büntetendő, ha a sértés vagy a vallási szertartás teljesítése közben történik és az állam által elismert vallás lelkéze ellen irányul, vagy ha a lelkész hivatására vonatkozólag sajtó útján történik. Nagyobbfokú büntetőjogi védelemről tehát csak ilyen-

kor lehet szó. Fenti esetben a ferences atya, továbbá az állam által el nem ismert felekezet lelkéze tehát csak olyan jogi oltalmat élvez, mint az állam egyéb polgára.

Hogy ki tekintendő lelkésznek, az az egyes vallásfelekezetek vonatkozó szabályai alapján állapítandó meg. Ugyancsak az egyes vallásfelekezetek szertartás-tana állapítja meg, hogy a lelkész mikor teljesít vallási szertartást.

A bírói gyakorlat szerint vallási szertartást teljesít a lelkész, midőn szertartásos papi ruhában felöltözve a Szentséget viszi, hogy az utolsó kenetet feladja, bár az utcán jár, — midőn a temetési szertartást végzi, — midőn prédikációját befejezve a szószékről lejövedően van és szertartási jelvényeit még nem tette le.

A sérelem a törvény szerint lehet enyhébb és súlyosabb.

Enyhébb: ha a támadás „szóval, tettel, fenyegetéssel nyilvánosan” történik. E három elkövetési cselekvés tehát csak akkor büntetendő, ha nyilvánosan, azaz többek jelenlétében jött létre. Ebben az esetben a sértő egyén egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

A szóbeli megtámadás nem egyéb, mint a lelkész személyének tiszteltlen szavakkal való megsértése. Tettel való megtámadásnál a tettes a lelkészt sértő módon érinti a nélkül, hogy annak fájdalmat okozna, vagy rajta sérülést idézne elő. Fenyegetésen általában mindennemű sértés elkövetésének kilátásba helyezése értendő.

Súlyosabb a sérelem, ha a támadás „testi bántalmazás”. Itt már nem kívánja meg a törvény a nyilvánosságot. Ebben az esetben a támadó, amennyiben a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik, két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A testi bántalmazás a testnek fájdalmas érintése, vagy azon jelentéktelen, akár rövidebb, akár hosszabb ideig gyógyuló sérülés előidézése.

A becsületvédelmi törvény hivatkozott szakasza is csak akkor bünteti a törvényesen bevett vagy elismert vallásfelekezet lelkéze elleni sértést, ha az a lelkész hivatására vonatkozik és sajtó útján történik.

Fent kifejtettek szerint tehát az állam által elismert vallásfelekezet lelkészének a becsülete ellen intézett jogtalan támadással szemben az érvényben levő jogszabályok nem nyújtanak fokozottabb büntetőjogi védelmet; a lelkész csak annak az általános, minden állampolgárt megillető jogi oltalomnak részese, amelyet a becsületvédelmi törvény magában foglal.

Az 1939. évi II. tc. (Hvt) bevezető szava szerint: „A honvédelem a legszentebb állampolgári kötelesség, amelyet mindenkinek önfeláldozásig terjedő odaadással kell teljesíteni. E kötelesség átvétele és maradéktalan teljesítése kell, hogy jellemezze elsősorban a hadsereget, illetve annak vezetőségét, a tisztikart”.

Nem vitás, hogy a tisztikar, e nemes feladata indokoltá teszi becsületének, tekintélyének legmesszebbmenő jogi oltalmazását.

Nem vitás azonban az sem, hogy a vallás az államhatalom erkölcsi létének egyik alappillére. Az állam saját lét-érdekét szolgálja, amikor ezt az államfenntartó erőtevényt büntetőjogi eszközök igénybevételével védelemben részesíti. És vajjon a vallás, az állam életében is oly jelentős tényezőnek hordozói, gondviselői nem a papok, illetve lelkészek-e? Nem kétséges! És mégis, becsületüket, tekintélyüket sértő, jogtalan támadással szemben hiányzik az a fokozottabb büntetőjogi védelem, amely éppen magasztos hivatásukból kifolyóan megilletné őket!

VÁTH·JÁNOS: ARANYFENÉK.

A Magyar Barát sorozatos kisregénye.

I. rész.

— Jenő, Jani, Emi, Kálmi itthon maradtok. Jani felelős a rendért! — nyögött Laky s a tükörben lesimitotta ajkaszélén a csóklopóját, fülénél a barkóját. — Aljegyzőékhez megyünk, ha valaki keresne...

Felesége és leánya már készen várták. Az aszszony elhervadt arcában leányához, Jelenához hasonlított. Olyan gödrösképű lehetett 20—25 esztendővel előbb s olyan gömbölyű termetű.

Jani, Jenő annyit vártak, míg szüleik elfordultak a két kilométeres bácskai utca sarkán. Addig is türelmetlenül számítgatták, hogy most a Szépasszony vendéglő, vagy a Kilia hentes előtt járhatnak már. Aztán usgyé, kertszernek megindultak a kovács műhely elé, ahol változó szerencsével folyt a pénzvetés, magyarul „strikezés”. Hamarosan hozzá melegedtek a Laky fiúk. Rövid nadrágjuk, kinőtt könyökigujj kabátjuk változatos-
ságot hozott a pitykés mellényű, bocskoros rác kamaszok és a félre taposott cipőjű inasok társágába.

Aljegyzőéknél a kártya csattogott. Laky nyert. Fiai se adták alább, szándékuk szintén a nyertes volt. Mert elmosódott a vonal, a nagy pöngőkrajcárral Jani újat hozott. Aztán céloztak egyenként.

Jani éppen a vonalra ejtette krajcárját. A többi is megközelítette. Jani jogánál fogva marokra szedte, összerázta a korongokat, aztán feldobta s a hunyó napba utánuk nézett. Elkialtotta: — Sas! S ha korona volt is ráverve, szépen zsebre szedte.

Öccse következett a dobásban. Hamissággal élt, s mégis arasznyira esett pénze a vonaltól. A többié még messzebb.

Tél volt s korábban alkonyodott. Már türelmetlenek voltak a játékosok, mert semmi remény sem nyílt, hogy visszanyerhessék a veszteségüket. Lesték s utaztak Jenőre, a nyerő Jani öccsére, aki amilyen kicsi volt, az arasz se nőtt nagyra s hogy a pénze megközelítse a vonalat, hüvelykével rántott rajta. Az árgus szemek észre vették.

— Ez mindég csal! Nem játszik többet velünk! Nem álljuk! — csattantak rá.

Jani pártolta néhányad magával Jenőt.

Kilia hentes inasa, mert legtöbb pénze neki veszett oda és már semmi remény se kínálkozott az utolsó játszmanál a visszanyerésére, elbödült:

— Csak pártold a nyavalyást, szájon törüllek!

— Kit! — Riadt fel Jani harmadikos polgárista önérzete.

— Téged, meg ezt ni! mondotta hetykén és

izmos könyökével felütötte Jenő állát, kinek fogai összecsaattantak, mint a légy után kapó ebé. Egyszeribe vér borította el a száját, s már csurgott is az ajka szögletéből.

A vér megbőszítette az amúgy is ingerlékeny veszteseket. Két pártra szakadtak s parázs verekedést rögtönöztek. Eleinte ököl, tenyér, meg fog müködött. Később a bicska is elővillant. Rác kiabálás riasztotta a műhely elejét:

— Homokra magyarok! Homokra menjete!

A pénzben nyertes párt, elhagyta a csatateret, de ingyen nem tehetette. Kövek kerültek elő s a falakról vakolatot rúgtak le. Repült a kő, a vakolat és az éktelen szavak. Laky is belekerült a tűzvonalba. Fiai ellenségei közé. Botja fogantékjával hamar szétugrasztotta őket. Fiai észbe kaptak, hogy ki riasztotta szét a csatájukat. Kerteknek iparkodtak egérutat venni, ami sikerült is valamennyire s meglehetősen időt nyertek szüleik hazakerzéséig.

Hanem a vér! (Még a nyelv is hagyján! Egy kicsit megdagadt). Hanem a Vér! Azt nem mossa le a víz, a szenvedés teszi csak tisztává.

Jenő inge eleje véres, a zsebkendője csupa vér. az ing közelje piroslik a vértől...

Lakyban rémlett, hogy fiai is ott közáporoztak, de szerencsájukre ismerőssel találkozott össze, kinek dolga volt a Szépasszonyban. Szóval feleségét s lányát haza bocsátotta és kizökkent a fenytékes hangulatból. Pedig ugyan csak szorongatta a botja fogantékát.

Anyjuk jóságosan, hogy a házi perpatvarnak elejét veheti, sietett haza. Sejtően tudakozódott az állapotok után és mikor a baj forrására jutott, sietve elintézte, pár igazságos nyaklevessel, az ügyet. Aztán iparkodott ágyba gyömöszölni a két delikvenst. A bűnjelek közül inget, zsebkendőt elrejtett az ágylabba az áldott kéz, ahogy az áldott szív sugallta.

Laky a csajkás ismerőseivel együtt nem idegenkedett a Szépasszony söntés szagú levegőjétől. még inkább a deli szépségű csaplárosnétől. Laky fizető, rendelő vér volt:

— Kedves szépasszony, egy litert... a javából.

A csajkás, Adamovics Bozsó, nyulkált ujjával a nagy-pitykés mellénye zsebében, hol bankók lapultak, de engedte, hogy Laky fizessen. Elfogadta, áldomásnak vette a bort, mert Laky a holnapi árverés elkerülése végett pénzt kért és kapott Bozsótól.

Az áldomás után a sok gyermekes Laky is hazament.

Otthon szokásosan megtudakolta, a gyerekek imádkoztak-e?

Anyjuk felelt helyettük, mert alvást szinleltek.

Lányának, Jelenának is meghagyta, hogy elvégezze. Ő maga azonban nem imádkozott a vacsoránál se, ami után keveset olvasott az újságjából. S úgy három fertyálynyi idő után vetkőzött. Nyögve, fohászzkodva lefeküdt s hasmánt elaludt. Persze borosan horkolt. Vajudása, hánykódása zavarta az édes, egyenletes nyugalmat, ami a többiek pófékelő, kásafujó lélegzéséből eredt.

A hold a tágas ablakokon keresztül végig csókolta a gyerekeket a bevetett, szabályos fényével.

Először Janira terítette rá kockás palástját s izgatta, kábitotta. A gyerek lázasan a fény után kapkodott s fényes arany krajcárok hullottak a markába.

Jenő énekelt. Nyelve ugyan nehezen forgott szájában.

A kerek képű égi tót szélesebbre hízta éji tányér arcát s kivigyorogta álmaikat.

Lehúzta arcukról a varázsköpenyt. Vigyorgóbbra rántotta nevető izmait s aztán rávágott az ablak szélességében, de nyújtott hosszúságában, Jelena ágyára. Megcsiklandta szemét, torkát s a gödrös leányarc boldogra derült. Azt álmodta, hogy postát kapott kezelésre s a falu idiljének hercege, a postás kisasszonyok álma jött érte: Csengős szánon...

A tót még tömpébbre húzta össze orrát, tar koponyája elefántcsontként fénylett. Örült, hogy a kislány, Emi, a nénje árnyékába dugta a fejét. Annyira már emberséges volt a vén kutya, hogy gyereket nem tréfált meg.

Ötlete támadt, s előre is nevetett hirtelenségén. Oda csavarodott a nyögő, vajúdo gazda duzzadt, boros arcába és elérvereztette előtte a bútorait... Az iszonyaton, torz ijedtségen kannibália. örült.

Tetézni kívánta a hatást: Kettesbe! Ha valamikor édes kettességről álmodtak, hát keserű kettést ad majd eléjük. De tréfája nem sikerült, mert az édesanyák vergődése, még a könnyelműeké is, tiszteletre méltó, sokszor pedig könnyfakasztó. Bárányos felhőt csapatott hát szellő-kezeivel az arcára s fátyolossá vált a látása egyszeriben a holdnak.

Éjfél utánra felhő köpönyegbe takarta kékülő arcát a cinikusok csillaga. Hajnalodott.

S Jani, a harmadikos polgárlista már a tehenet vakarja. Ő család élelmese. Nem tudni, kire fajzott. Apja életterlen, anyja se élelmes. Őreg apja fazekas volt, semmire se ment, szegény maradt s özvegyét is a fia tartja el.

Jani éppen darabka száraz kenyeret rágicsál

a tehen vakarása közben. Korához mérten hosszú növésű s álmoságnak nyoma sincs rajt. A kamaszkor szuszogó természetét kihagyta. Mért csak maga van ébren? Nem gondolt rá. Jenő alszik, Emi alszik, Jelenát most keltegetik a reggeli készítéséhez. Ha Lajos itthon volna, vele kellene talpon lenni, Gábor viszont vígan alhatna.

Amikor reggelihez ülnek, jön a postás. Laky elválogatja a leveleket. Meglátja köztük az anyját. Gyorsan bontja fel. Homlokát beárnyékolja a szemrehányás s felolvasatlanul nyújtja át feleségének.

— Nézd édesanyám levelét! Nem elég egy keserűség... sóhajt s még keservebbet nyög, mint a reggeli előtt. Fohászzkodva bontogatja a többi levelet. Megint átnyújt egyet a feleségének:

— Hát érdemes tanulni? Iparosnak áll a világ! Nem kell reprezentálni s mégis úr. Van pénz. Mai világban az az úr, akinek pénze van. Kívált ha városban élhet.

Végigböngészi a többi levelét is s hol elborult, hol nem, de folyton nyög. Közben a gyerekek megkérdezik:

— Ki írt? Ezt ki írta? — Kapkodnak a levelekhez.

Csak Jani nem kérdez. Komoran hallgat, mert nehéz sejtelve van.

Jelena felveszi a nagyanyjuk levelét. Olvassa. Ő már idősebb és joga van az írásokban böngészni, amihez nem szabad hozzányúlni, azokat anyja a keze alatt összehajtva tartja. Összetett keze a levélhezérkezik rajta. Jani elnézi és megragadja a levél összekulcsolt kezét. Agyában már megmintázta agyagból: „Aldott kéz — Aldott szív“.

Farsangi napok vannak, hát a család tovább időz az asztalnál.

Laky nyög s így jártatja tekintetét körben, a gyerekein. Nagyot fohászcodik s rászánja fejét a nagy kérdésre:

— El is feledtem, nos meg lefeküdtetek s nem akartam bolygatni: hogy végződött a kőzapor? Illetőleg, hogy indult meg?

— A gyerekek mélyen hallgatnak. Csak a legkisebb veti fel fejét s kedves barbarizmussal húzza szét a száját s ferdén néz fel a polgáristákra, leginkább Jenőre: Azok zavarodottan nézik vissza.

Jenő meg is jegyzi:

— No, mi bajod?

A kis fiú még ravaszabban néz rá: Féltrebb fordítja arcát s úgy vág hozzá szemével, aztán édesen kicsúsztatja a következtelen, oda nem illő szót:

— Ne fillents!

Most egészen zavarba ejti a bátyjait, de csak hamar felenged a szorongó hangulat s a komolysággal ellenkezően fölnevetnek az öcskös lötyögésén.

Főiskolai végzettségű olvasóinknak nagyon ajánljuk

dr. Ervin Gábor

Kultúra és emberiség

c. művét. Az emberi műveltség egyetemes elveinek forrásait, jelentőségét, határait, eszközeit, nagy eszméit rendszerezi a Magyar Barát kiváló munkatársának ez a legújabb bölcséleti műve.

J E L E N K O R K I A D Á S A. — Ára: 10— P.

Anyjuk elfordítja a fejét s erőlteti a komolyságot. Az éppen kéznél levő gyereket, szerető, anyás gorombasággal fejbe öklözi:

— Te bolond! Hiszen még semmit sem mondtak.

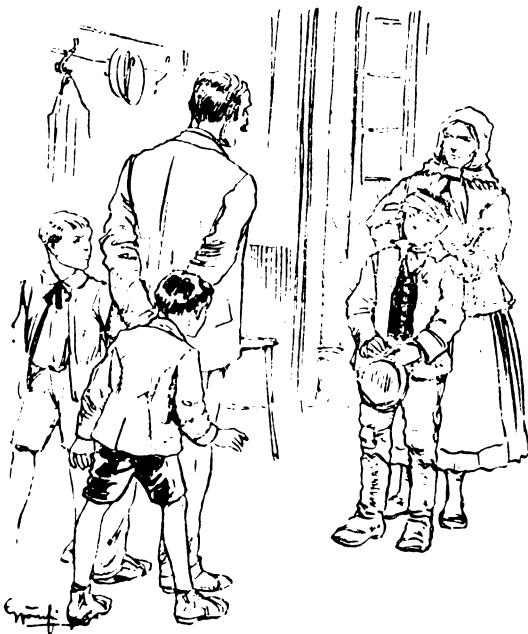
Már ügylátszik, felenged a fagy, bár apjuk görcsösen ragaszkodik a komolysághoz s hogy sívárrá kietlenítse a kikeletes hangulatot, rémeseket nyög és fohászodik.

„Ennek fele sem tréfa!” látják a fiúk s visszaborulnak az esős szomorkasságba, mikor az előszoba ajtaján kopognak. Nyílik az ajtó s két pár nehéz csizma csattog a padozaton. Falusi asszony tuszkol maga előtt egy bekötött fejű kamaszt.

Laky előzékenyen kérdi:

— Na mi a, mi baj Vargáné?

Az asszony nem valami barátságos képet vág a nyájas megszólításra. Hogyne! Egyetlen magzatának, vérének esett bántódása.

— Hát millen gyereköket nevel, Laky úr! Beverik a szegény embőr gyereki fejét.

— „A szögény embőrre” nagy nyomaték esett, mert hiszen uri gyerekek tették.

Laky sápadt, kékül, szeretné fülön ragadni Janit. Rém komoran méregeti. A gyerek jóságossága ellenére is dacosan nézi vissza.

Anyjuk kimegy, mivel nem szólhat bele a dolgba. Vádolni nem akar, pártfogolni nem szabad. Fáj neki is, hogy ő már elintézte az ügyet s az ördög mégis idehozza ezt az asszonyt!

— Mert azt gondolják már, hogy az uraknak mindönt szabad, — kárálja tovább.

A fiúk nagyot lélegzenek féltükben.

Laky kérdi az asszonyt:

— Hát édes Vargáné, bizonyos, hogy ezek valamelyike dobta be a gyereke fejét?

— Aszongyák, a Mészáros inasa is azt mondja.

Jenő gyerekesen föltátja a száját s dagadt nyelve pörgösen hadarja:

— Na, csak az beszéljen, az a ganéj. Úgy fölütötte az állmat, hogy előntött a vér. Az kezdte! Iszen a maga fia a mi táborunkban verekedett!

Hogy bántottuk volna!? Ugye te! Ugye te! — Szaporázta a fiúhoz és az orra elé állt.

— Iszen mondtam idesanyámnak, de heába beszéltem. Pedig a fejem se fáj már.

— Na látja, Vargáné, ne higgyen minden beszédnek — mondta Laky.

Az asszony hiába dőfködte a gyereket,* mert Lakytól fájdalomdíjat szeretett volna kicsikarni. De a rác mészáros inasával mit kezdjen? Kilia azt tanácsolta, hogy tartsa otthon a gyereket s punktum. A rác még örült is magában, hogy a magyar megsebeződött.

Bocsánat-kérések között elköszönt az asszony.

A fiúk nem bánnák, hogy ha idejött, most ne menne el, mert most következik a hadd-el-hadd! Jani leginkább tudta, hogy azon a címen, mert idősebb, majd rájár a rúd és Jenőt, a kedveltet, megingt tisztára mossa apjuk. Keserűen gondolt apja részrehajlására:

— Megmondtam, hogy ha bármilyen panaszt hallok, mennetek kell inasnak.

Kevésbé megkönnyebbült Jani. Immár a negyedikre készül s minden esztendőben kitűnő osztályzatot szerzett...

— Te idősebb vagy. Több eszed lehetett volna. a rendért is te felelsz.

— Nekem semmi bajom. Engem senki sem bántott.

Jenő hallgatott. Ha gyengén is vizsgázott az első polgáriból, de szereti az apja.

— Válassz! Cukrászság, vagy lakatosinas! Az könnyebb, ezért jobban fizetnek.

— Válasszon Jenő. Annak még csak egy polgárija van s nem is tanul úgy...

— Nekem ne felelelj, különben választani sem engedek!

A gyerek látja, hogy a csapda összecsapódott körötte. Könnybe lábadt szeműen mondta:

— Cukrász inas leszek.

Laky az eset után levélíráshoz fogott.

Jani pedig búra hajtotta fejét. Hangtalan sirt a sarokban. Kezefejével alátámasztotta homlokát s a büneiben társ tenyerén, dolgos öklén folyt le a könnye.

Apja észrevette s lelkét szűrni kezdte. Lecsitítésára kellett valamit tenni. Felkelt últéből, nagyot fohászodott, kettőt-hármat fordult a szmirna szőnyegen. Aztán rábeszélő hangon kezdte:

— Nézd fiam, te olyan gyermekem vagy, mint a másik.

A gyerek csalódottan nézett fel ökléről.

Apja nem mert ránézni. Kiérezte, a fia nem hisz páthoszában.

— A tanult ember élete nyomorúság. — A közmondás is tartja: „Mesterségnek arany a feneke”. Nagypadék házánál soha nem láttam annyi szükségét, mint a magaménál. Aztán a városi élet!

— Akkor mért kell a nagymamát eltartanunk?

— Gyerek vagy, nem értesz hozzá — torkolta le a gondolkodót apja. „A mesterségnek arany a feneke”. — Ismételte újra s hozzáfűzte: „nem cifra nyomorúság”.

— De nincs nyugdíj.

— Nem kell pazarolni. Öregségre is kell félretenni, — vágott vissza. — Egy szó, mint száz, mened kell, mert két vizsgadíjat nem tudok lefizetni.

— De nekem már csak egy vizsgám van hátra. Szeretek tanulni. Egyes bizonyítványom lesz. Ezt ígérem s jövőre megyek képzőbe...

(Folyt. köv.)

Rovatvezető: **Dr. Monostory Elek**
Eger, Vécsey-utca 25 szám.

BOLDOG ÚJ ÉVET!

Leperdült egy esztendő.

Ismét közelebb jutottunk az örökévalóságához. A végtelen kegyességű Isten újabb bizonyítékát adta irántunk való szeretetének, amidőn megérettünk engedte ezt az új esztendőt.

Üjlesztendő! Milyen fölemelő hatással van e két szó az egész világra! Mindenfelé jókívánatokkal halmozzák el egymást az emberek.

Mintha újra születünk volna. Mintha az eltávozott ó-esztendő magával vitt volna minden bűt és keservet, s most már új élet, új remény, új tavasz virulna mindnyájunknak.

Üjüljünk meg valóban ez új esztendőben, s legyen ez mindnyájunkra nézve a soha el nem múló boldogság kezdete. Temessük el, ami rossz volt bennünk s legyen benünk minden új olyan, amilyennek Jézus akarja! Hiszen ezt az évet a jó Isten csak azért engedte megérettünk, hogy kincseket gyűjtsünk az örökévalóság számára.

H. Szabó Erzsébet, Kecskemét.

HAJNALBAN.

Oszik az éjtszaka.
tűnik a sötétség,
milliónyi csillag
veszti a fényét.
Nemsokára virrad,
feljő a fényes nap.
arany sugarival
fényt s meleget ad.
Oly jó így tünődni...
várni a perceket,
alvó világ felett
figyelni az eget,
százszor elszógnom...
Istenem, szeretlek.

Bencze Mária, Budapest.

AZ 1944-ES ÉV PROGRAMMJA!

Eljött, vártuk. Tudtuk, hogy jönni fog, s készültünk fogadására. Négy hét vágyakozása testet öltött. De ki hitte volna, hogy így jöjjön? Hogy istállóban száll meg. Egyiptomba menekül, szegény. faragó ács lesz, s végül kereszten fog meghalni? A drága Kisdéd szegénységre, aláztatra tanította az embereket. Szegény volt ő, a legszegényebb. Es aláztatos. *Amit a legkisebbnek tesztek, nekem tesztek* — mondja. Mennyire egynek vallja magát a nyomorgó, szegény emberrel! Láttá már előre a nyomortanyák hidegségét. Az éhező, maszatos gyermekek síró arcát, az apák, anyák gondterhelte képét. Azért tárult ajkára az édes, birtoklóige: *Amit a legkisebbnek tesztek, nekem tesztek*. Nekünk mondta ezt. 1944-es magyaroknak. Hiszen soha jobb alkalom nem kínálkozott, szív-

vel, lélekkel segíteni, adni, lehajolni a nyomorgókhoz, mint ép most.

Karácsonyra mindenkinek megpuhult a szíve. Karácsonyra mindenki szeretni akar.

Ha ezt a karácsonyi szeretetet meg tudjuk őrizni egész éven át, akkor Krisztus intő szózata nem volt hiábavaló. Akkor a betlehemi Kisdéd áldást osztó keze fog vezetni bennünket az 1944-es év rögös országútján.

Lauly László papnöv., Mohács.

TEMPLOMBAN.

Milyen könnyű itt jónak lenni,
és hiinni...
gyermekhittel...
Míg körülölel
a gondolataltató homály,
a szentség bódulata,
a lélek istenszerelme,
és meghal a Föld,
és meghal a Szépség,
és meghal a Pénz,
és meghal a Vágy,
csak a lélek marad meg,
és virraszt,
meg Krisztus a falon.

Zrínszky László, Bpest.

AZ IGAZI ÉDESANYA!

Havas, téli délután volt. Egy hideg, dohos szobában szürke félhomály derengett. Rozoga ágyon haldoklott egy édesanya. Az ablaknál négy-öt éves kislíú gondtalanul, csendben játszott. A sarokban a beteg édesanya sápadt, áttetsző, sovány arcán könnyek perregtek végig. Magához szólította kislíúját: *En most elmegyek, messze, a Jézuskához, fel az égbe, vedd ki az asztal fiókjából az utolsó darab kenyeret, egyetlen örökségem, s keress magadnak egy jó anyát. Az édesanya meghalt, a kislíú magához szo-*

Szép az út az iskolába!
— Száll az égbe vidám ének;
De szebb vissza, akkor hogyha
Van táskánkban sok dicséret.

rította kenyerét, és elindult édesanyát keresni.

Megállt egy nagy ház előtt, és kérte az arra menő néniket, ki lenne neki az édesanyja? Sokan mosolyogtak, mások meg rá sem néztek. Édesanya nem akadt. Beesteledett, a hó nagy pelyhekben hullt, a kislíú fázott. Bement a templomba. A Szűzanya gyönyörű szobra előtt térdre rogyott a fáradságtól és éhségtől. Aztán hangosan mondta:

— Te szép fehér „néni”, ugye te elfogadod a kenyeremet, és leszel az édesanyám?

A Szűzanya ragyogóan rámosolygott.

Reggel a harangozó találta meg a kisgyermeket a Szűzanya előtt megfagyva. A szárazkenyeret még mindig a szívéhez szorította, s az arcán boldog mosoly ragyogott.

Lejtényi Vera, Nyiregyháza.

LÉLEKÉBREDÉS

Hideg, téli este.
Kunn hull a hó.
Benn, a kályhában duruzsol az élet,
Csak a lélek alszik, ... dermed, ... téved,
Az emberi lélek.

A lélek alszik, dermed, ... téved,
Benne vak sötétség, ködös pára terjeng.
A bűnnek homálya terheli a lelket.
E büntől átitatott ködös pára
Beleharsog az angyalok kara:
Glória! ... Glória!

Lélek, ébredj!
Te, emberi lélek!
Megszületett az Út, Igazság, s az Élet!
S a büntől jéggefagyott csontkemény embert
Megővasztja Jézus, a betlehemi gyermek.

Az ember feleszmél, a lélek felébred,
A könnye kicsordul, ajka remegni kezd:
„Ime itt vagyok, s veled leszek ezentúl,
Mert idevonzottál Te ... Te édes Úr!”

Füzes István, Baja.

Könyvü László: ÜTSZÉLI FAK. Versek. Bokréta kiadás. Jászberény. 96 lap.

Szerzőnek ez a negyedik verses kötete. Van három szerkesztette „Bokréta” c. antológiája s megjelent két színműve is. Tíz éve mögött ez a legszebb teljesítmény. Fel is figyeltek működésére. Kinevezték polgári iskolai tanárrá. E könyve tartalmában, formában és tárgyban változatos. Verselése könnyed, bár a röpke dalszerűségtől a nehéz szabad versig minden kötött formát kiévez. Tárgyait nem csak mindennapi köréből, de messze messziből is veszi. Tolnai Tájokan, régi állomáshelyén, Pécsen, Veszprémben, stb. megfordul, de Itálián szikrázó kék eget is megjeleníti. Igazi colór lokálja az új tanyás világ lesz, melyben nyugodalmos, idilli életet élve. Adys lázadó szóra tárul szája, mikor a cselédhurcolkodást veszi tolla hegyére. Minden énekre készíteti; ami körül rezdül, rá rezonál a szíve, idegzete. E zenibilitás a legényeke művészetének. Szociálisan a más feje fáj neki. Kollektíven. De a maga aja-baja is megénekölre talál benne. Katolicitását legszebben a „Naiv ének a pusztai Máriához, Isten szegénykéje, könyörgés kenyérré, Imádság, májusi emlék” c. énekeiben szólaltatja meg. Hivatott interpretálója önmagának. Előadói pódiumon Mécskényt szólt meg a rádióban is. Szívből köszöntjük új gyűjteményét.

Váth János.

Beltrami–Novák: CSAK AKARNOD KELL! Szalézi Művek. 148 kislap. Ára 1.30 P.

A legnagyobb művészetet a legegyszerűbben fogalmazza meg: az erő nem egyéb, mint akarat, az élet-szentségben feszülő törekvés nem más, mint akarat kérdése. Szentté lehetsz, csak akarnod kell! Isten mindenkinek megadja az éltszentséghez szükséges kegyelmeket, csak rajtunk múlik, követjük-e az isteni szót, felhasználjuk-e a mennyei erőt. A kiváló szalézi szerző maga is végigjárta ezt az iskolát, s így saját tapasztalataiból is eláruhlatja a szent élet titkát. Állításait a szentek életével igazolja, s jónéhány szentünk életében kimutatja az akarat döntő szerepét: akarták, és szentté lettek. Kedves Olvasóink nagy haszonnal végezhetik ebből a könyvből a lelki élet iskoláját.

P. Dám Ince, O. F. M.

Dezső István: JÉZUSUNK TARSASÁGÁBAN. Bevezető a szentmise gyümölcsöző hallgatásához. Felcsut 1944. 32 lap.

Ügyes kézikönyv a szentmise liturgiájának felépítéséhez és megértéséhez. A szentmise hittani tartalma mellett a szertartások értelmezése, a mise látogatása, mondatása, illendő hallgatása, megbecsülése szempontjából ad néhány gyakorlati fejezetet. A füzet borítékján az ismertebb latin kifejezések, mondatok, feleletek magyar fordítását és értelmét is közli. A szakember is élvezet-

tel elemzi a szerző megoldásait a legnehezebben megvilágítható kérdésekben, a hívó pedig nagy haszonnal veheti ezeket a világos fejezeteket a szentmise megértésében.

P. Dám Ince, O. F. M.

Pilismaróti Bozóky Gyula: AZ ÚR JÉZUS SZENT SZÜLŐFÖLDJE KÉPFKÉBEN. 1943. A Magyar Szentföld kiadása.

Száznyolcvan szentföldi képhez nyújt magyarázatot a kiváló szerző ebben a könyvében. Eddigi műveiben alaposan megismertett Krisztus hazájának minden szépségével és kultúrtörténeti emlékével, most a képek egyszerű nyelvén alakít fogalmat a legszentebb Föld emlékeiről, tájairól, népéről, kultúrájáról, a kereszténység helyzetéről és a zarándoklás nevezetes állomásairól és rendkívüli élményéről. Szentföld mindig érdekelte a magyar közönséget, s így bizhatunk abban, hogy ennek a könyvnek nagy kelteje lesz a Magyar Barát körében is.

P. Dám Ince, O. F. M.

A MAGYAR SZENTFÖLD ÉVKÖNYVE AZ 1944. ÉVRE. III. évfolyam. Szerkeszti: P. Uzdóczy-Zadravecz István O. F. M. püspök, a Szentföldi Nagybizottság elnöke. Kiadja a szentföldi ferencesrendi zárda, Budapest, XII., Heinrich István-út 3—5. Ára 1.— P.

Nem is annyira kalendárium, mint a Magyar Szentföld emberfeletti munkájának ismertetése, s programjának meghirdetése. Ennek a páratlan erőfeszítésnek az a célja, hogy közelebb hozza hozzánk az Úr Jézus szülőföldjének szentélyeit, a zarándoklásra annyira hajló magyar léleknek megnyissa a szentföldi kegyhelyek kegyelmeit. A magyarság szentföldi kapcsolatainak és a Krisztus Urunk hazája iránt érzett rendkívüli kegyelmeinek jele az a nagy-szerű megmozdulás, amelynek gyümölcse a szentföldi szentélyek másolatainak megjelenése a hűvösvölgyi Magyar Szentföldön. Erről a szent teljesítményről számol be Uzdóczy-Zadravecz István, ferences püspök és a P. Majtai Mór szentföldi biztos írása. Balanyi György a rómaiak szentföldi uralkodását és Jeruzsálem pusztulását írja le, Pataky Arnold a társadalmi jólét alapjait mutatja ki az ősztyeségből, Pálffy Erzsébet a keresztény vitézek hősiességének állít emléket, Takács Ince O. F. M. egy szentföldi krónikás életrajzával ismerteti meg, Szabados Anzelm O. F. M., a szentföldi biztos helynöke pedig Názáreth multjába és jelenébe nyújt betekintést. Számos kép díszíti az izlées kiállítású évkönyvet.

VELEM AZ ISTEN A LÉGI VESZÉLYBEN. Felelős kiadó: Dr. Ignác László pápai kamarás, miniszteri osztálytanácsos.

Kis imakönyv és elmélkedési füzet légi veszély idejére. Persze, csak az veszi igazán hasznát, aki idejében

elolvasgatja, lapozgatja. Elmélkedéseiben a hit világosságánál kap feleletet a szenvedés és a megróbbaltás kérdése, a legszebb keresztény imádságok áhítatában nyugszik meg a veszedelemben forgó ember szíve. A lelket nem lehet megölni! Vigyázzunk légi veszély idején, bánatot indítsunk bűneink fölött, imádkozzunk el a teljes búcsúval egybekötött fohászokat, nyugodjunk meg Isten szent akaratában! Ebben segít ez az izléesen kiállított füzet.

G. Dobay Olga: JAKOB KÜTJÁNÁL. Versek. A Magyar Szentföld kiadása. Bp., 1943.

Hit, gondolatgazdagság, evangéliumi levegő, assisi illat, az örök élet felénk szüremelő fénye jelen meg a sorokban. Emel, a földet kegyelmebe fűrdeti, az életet Istenhez vezet minden sora. Ez is a költő legszebb hivatása: szárnyalni a prózai élet ridegsége fölét. Címversében is ezt adja az Úr ajkára: „Es szárny a lélek: Lendül könnyedén: Mélységen, árnyan, temetők ölen, Idők — téren — arasznyi léten át; S leigazza az enyészet porát...”

— 1 —

MÁRIABESNYŐI ZARÁNDOKNAPTÁR 1944. Ára 1.60 P.

Egyik legkeresettebb magyar kegyhelyünk üzenetével kopogtat ez a zarándoknapjár évente a Szent Szűz tisztelőihez. Azokhoz, akik Máriabesnyő kegyelmeiben biznak, áldásait élvezték. A gazdag tartalom évről-évre az ország első naptárává avatja a Máriabesnyői Zarándoknapjárt. Ennek a füzetnek lelke van. Mint a jó lelkiolvasmány, úgy vezet olvasóját a lélek finomabb érzéseinek birodalmába, csepegtet a szívekbe bizodalmat, növeli a Máriabesnyői Nagyasszonyba vetett reményt és szeretetet, világítja meg Szent Ferenc szellemének derűjét, áldozatos szellemét, magyáros küldetését.

Horváth József: ÚTMUTATÓ A PLÉBÁNIAI-JAVADALOM ÉS EGYHÁZI JAVADALMASOK ADÓZTÁSAHOZ, AZ EGYHÁZI ADÓK KIVETÉSÉHEZ ÉS KEZELÉSÉHEZ. 1943. Egyházmegyei Könyvnyomda, Veszprém. 190 lap.

Kiváló gyakorlati kézikönyv. Első mondatától az utolsóig szabatosan ismerteti a plébánia-javadalommal, illetőleg az összes egyházi javadalmasokkal, majd az egyházközségi szervezetekkel kapcsolatos adóügyi törvényeket, rendeleteket és döntéseket. Csak a pontos tárgymutatót kell felnyitnunk, s minden kérdésünkben kimerítő választ ad. Különösen figyelemre méltó az egyházközségi adóztatásról szóló fejezet, amely nélkülözhetetlen tájékoztatásokat nyújt az amúgy újabb keletű egyházi adók alapjával, kulcsával, lajstromával kapcsolatban mind az együttes, mind a nem együttes adókezeléshez. Plébánosok, szerzetesrendek, egyházközségek nagy hasznát veszik a szerző alaposan összeállított munkájának.

Virágszálak Szent Ferenc és társai életéből. Fioretti (Szent Ferenc élete legendákban.) Kőszeghy Mihály dr. fordítása. Ára 4.— P.
Bargellini—Nagymányoky: **Szűzénél Szent Bernardin élete.** Ára 5.— P.
Dám Ince, OFM.: **Ferences szemmel.** Ferences témák — Mai feladatok. Ára 7.— P.
H. Christaller—P. Nagymányoky: **Szent láng.** Ára 5.— P.

P. Sinzig—P. Nagymányoky: **Embersorsok a viharban.** Ára 3.80 P.
Roznik Rajnér, OFM.: **Krisztus útján.** Ára 7.— P.
Kiss Szaléz, OFM.: **Mindent az Istenért!** Lechner Mária Franciska anyja jellemrajza. Ára 4.— P. (III. Kiadás sajtó alatt.)
Dám Ince, OFM.: **Egyház és népiség.** Ára 7.— P.

Hordozható Szentcsalád-kép. (3.— P.)
Hordozható lurdi képek. (3.— P.)
Arpádházi Szent Margit tisztelete (60 fillér)
Fájdalmas Szűzanya tisztelete (60 fillér)
Jézus Szíve tisztelete (60 fillér)
Kis Szent Teréz tisztelete (60 fillér)
I. lurdi ájtatosság (60 fillér)
Szállást keres a Szent Család (60 fillér)
Szent Erzsébet tisztelete (60 fillér)

A LELKI ÉLET FERENCES MESTEREI:

Millánói Jakab: **A szeretet szarátynoka.** Lelkiélet iskolája (3.50 P.)
Szent Bonaventúra: **Tökéletesség kis tükre** (3.— P.)
Ramon Lull: **Imádónak és imádottnak könyve.** (4.— P.)

GYÖNGYÖSI FERENCES KÖNYVEK:

P. dr. László Ákos: **A ferences iskola természetbölcseleti problémái** (4.— P.)
P. König Kelemen: **A keresztény egyházak egysége** (5.— I.)
P. dr. Nagy Konstantin: **A magyar katolikus egyház nemzeti színtere** (4.— P.)
P. Németh Lucius: **A ferences rendszabály tökéletessége** (3.80 P.)

P. Unyi Bernárdin: **A mohácsi ferencesek története** (4.— P.)

EGYÉB FERENCES KIADVÁNYOK:

P. dr. Dám Ince: **Ferences Misszálé** (kötve 4.— P.)
Dezső István: **P. Florentini Teodóz élete és a Keresztes Nővérek társulata** (2.60 P.)
Dr. Monostory Elekné: **Az én Igám** (40 keresztúti elmélkedés) (3.— P.)
P. Dám Ince: **Krisztus a világegyetem királya.** (1.— P.)
P. Dám Ince: **Duns Scotus műveinek kritikai kiadása.** (3.— P.)
Szent Ferenc hív! **Toborzófűzet Szent Ferenc III Rendjébe.** (20 fillér.)
Jagicza Juvenál: **Jézus neve és a ferencesek.** (20 fillér.)
Pusztay Gábor: **A Ferencrend szociális alkotásai.** (20 fillér.)
Szálláskereséshez hordozható szentkép. (3.— P.)
Ervin Gábor: **A tökéletesség felé.** (40 fillér.)
Marosszéki Zoltán: **A szentkúti búcsúok nyomában.** 20 búcsúdallam kottával. (50 fillér.)
Balanyi György: **Anima Franciscana. Ferences lélek.** (3.— P.)
Fogadalmi emlékképek. (2.— P.)
Ferences levelezőlapok. (20 fillér.)
Ferences szentképek. (5 fillér.)

Magyar Barát kiadóhivatala, Vác. Postafiók 16.

Írógép!
Számológép!
Szorzó és
összeadógép!

Kölcsönzés, vétel, csere, eladás.
Nagy raktár új és ujjáépített gépekből

Vajda Zoltán József
cégnél.

Kispest, Klapka-u. 3/a.
Telefon: 142—103.

Kedves Olvasóinkért és terjesztőinkért minden hónap első szombatján reggel 7 órakor szentmisét mondunk a Gyöngyösi Fájdalmas Szűzanya kegyoltáránál. Lélekben mindannyian kapcsolódjunk Jézus keresztáldozatába ezen a napon, s egy szívvel, egy lélekkel ostromoljuk a mennyel Atyát bocsánatért, békéért, minden szükségünkért!

HALOTTAINK:

Gajda Mihályné, Újiraz.
ö.zv. Róka Józsefné, Budapest.
Bujdosó Rozália, Kiskunfélegyháza
Dankó György, Kassa.
ö.zv. Szendák Károlyné, Veprőd
ö.zv. Paroczay Györgyné.
Endrőszentlászló.
Engusz József, Zombor

Kihunytt előfizetőinkért havonta két szentmisét mutatunk be! Nyugodjanak békében!